

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Opracowanie:

Grupa CDE

Grupa CDE Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 16

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Michał Mroskowiak

Tomasz Pilch

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Aleksandra Szlachta

Magdalena Tomanek

Kierownik projektu:

Agnieszka Kopańska

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Podstawa opracowania	6
Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy	7
Położenie	7
Demografia	8
Bezrobocie	11
Pomoc społeczna	13
Bezpieczeństwo i porządek publiczny	15
Edukacja	15
Kultura i sport	16
Uczestnictwo w życiu publicznym	17
Gospodarka	18
Środowisko naturalne	18
Gospodarka odpadami i wyroby azbestowe	20
Skrócona diagnoza zjawisk występujących na terenie gminy Głogów	21
Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	22
Podobszar A – Przedmoście	24
Diagnoza podobszaru rewitalizacji	27
Potencjał rozwojowy i zasoby podobszaru rewitalizacji	28
Podobszar B – Ruszowice	31
Diagnoza podobszaru rewitalizacji	32
Potencjał rozwojowy i zasoby podobszaru rewitalizacji	34
Podobszar C – Wilków	34
Diagnoza podobszaru rewitalizacji	35
Potencjał rozwojowy i zasoby podobszaru rewitalizacji	37
Podobszar D - Stare Serby	37
Diagnoza podobszaru rewitalizacji	38
Potencjał rozwojowy i zasoby podobszaru rewitalizacji	40
Podobszar E - Grodziec Mały	40
Diagnoza podobszaru rewitalizacji	42
Potencjał rozwojowy i zasoby podobszaru rewitalizacji	43
Podobszar F – Serby	43
Diagnoza podobszaru rewitalizacji	44
Potencjał rozwojowy i zasoby podobszaru rewitalizacji	46
Powiązania Programu z dokumentami strategicznymi	46
Dokumenty strategiczne na szczeblu regionalnym	46
Dokumenty strategiczne na szczeblu lokalnym	52
Wizja, cele, działania	57
Projekty rewitalizacyjne	58
Podobszar rewitalizacji A – Przedmoście	59
Podobszar rewitalizacji B – Ruszowice	64
Podobszar rewitalizacji C – Wilków	66
Podobszar rewitalizacji D – Stare Serby	67
Podobszar rewitalizacji D – Grodziec Mały	69
Podobszar rewitalizacji D – Serby	71
Mechanizmy integrowania działań REWITALIZACYJNYCH	76
Komplementarność przestrzenna	76
Komplementarność problemowa	77
Komplementarność międzyokresowa	77

Komplementarność źródeł finansowania.....	78
Indykatywne ramy finansowe	79
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	80
System realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla .Gminy Głogów.....	81
System wdrażania, monitoring i ewaluacja GPR dla Gminy Głogów	83
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	87
11.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	87
11.2 Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego	87
11.3 Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	87
12. Streszczenie nietechniczne oceny oddziaływania na środowisko	87

WSTĘP

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1.).

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań, które związane są z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy. Powinien nie tylko rozwiązywać lub eliminować wybrane zagrożenia i problemy, ale także wykorzystywać potencjały rozwoju obszaru rewitalizowanego, całej gminy jak i otoczenia zewnętrznego. Program rewitalizacji powinien również zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

Proces rewitalizacji powinien być **po drugie** prowadzony w sferze społecznej, przestrzennej oraz gospodarczej. Wybór kluczowych obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Analiza zagadnień społecznych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-budowlanych pozwoli dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Aktywność i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głogów na lata 2016-2023 (GPR) stanowi istotny instrument wspierający zarządzanie rozwojem gminy w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez powiązane ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Pozwala on na prowadzenie wieloletniego procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy.

PODSTAWA OPRACOWANIA

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Głogów został przygotowany i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2017 poz. 1023), a także Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku, Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 oraz preferencjami dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego. Tym samym zarówno jego struktura, jak i zawartość merytoryczna koresponduje wprost z zaleceniami dla tego typu opracowań. Dokument uwzględnia zasadę partnerstwa i partycypacji na każdym etapie jego wdrażania oraz zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Kompleksowość i spójność zaproponowanych kierunków działań koresponduje ze zdiagnozowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi, umożliwiając optymalne wykorzystanie potencjału endogenicznego gminy na rzecz podniesienia jakości życia i aktywności społecznej mieszkańców, poprawę ładu przestrzennego przestrzeni publicznych i stanu środowiska naturalnego oraz poprawę dostępności komunikacyjnej i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej. Zaplanowane działania rewitalizacyjne uwzględniają również konieczność zapewnienia kompleksowości interwencji infrastrukturalnej (EFRR) ze wsparciem z funduszy ukierunkowanych na rozwój kapitału społecznego (EFS).

Dokument został opracowany w ramach projektu pn. „Rewitalizacja Obszaru Zdegradowanego w Gminie Głogów” współfinansowanego z środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, polegającego na przygotowaniu procesu rewitalizacji w pierwszej kolejności przeprowadzono diagnozę społeczną obszaru gminy w celu wyznaczenia obszarów: zdegradowanego i rewitalizacji. Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, w dniu 14.11. 2017 Rada Gminy Głogów podjęła uchwałę nr..... w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Głogów..

OGÓLNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY

POŁOŻENIE

Gmina Głogów położona jest w części północnej województwa dolnośląskiego, w powiecie głogowskim i zajmuje powierzchnię 84,3 km². Gmina Głogów zlokalizowana jest w bliskim sąsiedztwie Miasta Głogowa liczącego ponad 68 tys. mieszkańców. Ze względu na swoje położenie Miasto stało się dla Gminy Głogów głównym ośrodkiem usługowo-handlowym oraz rynkiem pracy. Z drugiej strony tereny Gminy Głogów są dla Miasta atrakcyjnym terenem inwestycji mieszkaniowych oraz organizacji wypoczynku weekendowego.

Rysunek 1: Położenie powiatu głogowskiego na tle województwa dolnośląskiego (źródło: www.gminy.pl)

Rysunek 2: Położenie Gminy Głogów na tle powiatu głogowskiego (źródło: www.gminy.pl)

Układ komunikacyjny

Położenie gminy Głogów w regionie pod względem komunikacji i transportu jest bardzo korzystne. Przez teren gminy przebiegają ciągi komunikacyjne o znaczeniu krajowym i regionalnym:

- ❖ droga krajowa nr 12 – Łęknica (przejście graniczne z Niemcami) – Dorohusk (przejście graniczne z Ukrainą),
- ❖ droga wojewódzka nr 292 relacji Bytom Odrzański – Głogów – Orsk,
- ❖ droga wojewódzka nr 319 relacji Sława – Krzepielów – Głogów,
- ❖ droga wojewódzka nr 321 relacji Kierzno – Głogów,
- ❖ droga wojewódzka nr 329 relacji Głogów – Jerzmanowa - Nowe Osiedle,
- ❖ droga wojewódzka nr 330 relacji Krzepów – Pęcław – Leszkowice.

Sieć uzupełniają drogi powiatowe: Serby-Wschowa, Borek-Wojszyn, Szczyglice-Kwielice oraz odcinek we wsi Ruszowice (ul. Tęczowa) oraz drogi gminne z ustaloną kategorią o długości ok. 64 km, a także drogi transportu rolnego będące własnością gminy, jest to około 160 km.

DEMOGRAFIA

Potencjał demograficzny oraz zmiany struktury demograficznej wywierają istotny wpływ na przebieg procesów społeczno-gospodarczych danej jednostki administracyjnej. Determinują między innymi rozmiary potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, stopień aktywności zawodowej, a także współdecydują o przebiegu przyszłego rozwoju.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Poniżej przedstawiona została liczba mieszkańców Gminy Głogów (w tym: z podziałem na sołectwa), powiatu Głogowskiego oraz województwa dolnośląskiego. Obserwuje się spadek liczby mieszkańców powiatu głogowskiego oraz województwa dolnośląskiego w ostatnich latach. Odwrotna sytuacja ma miejsce na szczeblu Gminy Głogów, gdzie obserwuje się regularny wzrost liczby mieszkańców w latach 2014-2016.

Tabela 1: Liczba mieszkańców województwa dolnośląskiego, powiatu głogowskiego oraz Gminy Głogów w latach 2014-2016 wraz z trendem zmian (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS oraz Urząd Gminy Głogów)

Liczba mieszkańców ogółem				Trend zmian
	2014	2015	2016	
Województwo dolnośląskie	2 908 457	2 904 207	2 903 710	↓
Powiat głogowski	90 222	90 205	89 989	↓
Gmina Głogów	6411	6496	6558	↑

Tabela 2: Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Głogów w latach 2014-2016 wraz z określeniem trendu zmian (źródło: Urząd Gminy Głogów)

Sołectwo	2014	2015	2016	Trend zmian
Ruszowice	1225	1239	1252	↑
Stare Serby	127	130	130	-
Grodziec Mały	531	536	540	↑
Wilków	699	711	722	↑
Serby	1733	1757	1776	↑
Klucze	223	226	226	-
Przedmoście	853	864	873	↑
Turów	140	142	142	-
Borek	364	366	370	↑
Zabornia	74	76	77	↑
Bytnik	106	106	106	-
Krzekotów	130	134	134	-
Szczyglice	206	209	210	↑
SUMA	6411	6496	6558	↑

Poniżej przedstawiono strukturę wiekową mieszkańców województwa dolnośląskiego, powiatu głogowskiego oraz Gminy Głogów.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Tabela 3: Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Głogów, powiatu głogowskiego i województwa dolnośląskiego
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Gmina Głogów			
w wieku przedprodukcyjnym	19,7%	19,7%	19,5%
w wieku produkcyjnym	66,5%	66,0%	65,5%
w wieku poprodukcyjnym	13,8%	14,3%	15,0%
Powiat głogowski			
w wieku przedprodukcyjnym	18,5%	18,4%	18,4%
w wieku produkcyjnym	63,6%	62,6%	61,5%
w wieku poprodukcyjnym	17,9%	19,0%	20,1%
Województwo dolnośląskie			
w wieku przedprodukcyjnym	16,8%	16,8%	16,8%
w wieku produkcyjnym	63,5%	62,8%	62,0%
w wieku poprodukcyjnym	19,7%	20,5%	21,2%

Tabela 4: Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych sołectw wchodzących w skład Gminy Głogów w latach 2014-2016 (źródło: Urząd Gminy Głogów)

Sołectwo/ulica	2014			2015			2016		
	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
Ruszowice	304	857	64	307	862	70	304	868	80
Stare Serby	35	83	9	35	85	10	32	87	11
Grodziec Mały	115	380	36	114	376	46	112	378	50
Wilków	171	487	41	170	497	44	166	503	53
Serby	376	1229	128	375	1232	150	377	1235	164
Klucze	56	153	14	53	158	15	50	160	16
Przedmoście	188	615	50	185	624	55	181	628	64
Turów	34	101	5	33	102	7	30	102	10
Borek	94	245	25	91	248	27	92	249	29
Zabornia	18	50	6	18	52	6	19	52	6
Bytnik	28	69	9	27	70	9	25	71	10

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Krzekotów	29	91	10	28	94	12	27	94	13
Szczyglice	47	146	13	50	146	13	47	148	15

BEZROBOCIE

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Bezrobocie jest przyczyną degradacji ekonomicznej osób nim dotkniętych oraz ich rodzin. Gwałtowny spadek dochodów spowodowany utratą pracy doprowadza do wymuszonego ograniczania lub rezygnacji z zaspokajania niektórych potrzeb, a także zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy z zewnątrz, co często doprowadza do narastania spirali zadłużenia. Najdotkliwiej skutki bezrobocia w płaszczyźnie ekonomicznej odczuwają rodziny wielodzietne oraz niepełne. Utrata jedyne go żywiciela rodziny oznacza natychmiastowe pogorszenie warunków życia. Skutki bezrobocia rodziców nie tylko zmieniają sytuację dzieci, ale często mogą negatywnie wpłynąć na ich przyszłe losy w związku z ograniczonymi możliwościami realizacji planów edukacyjnych. Grupą szczególnie zagrożoną skutkami bezrobocia jest młodzież, a w szczególności absolwenci. Bezrobocie zniekształca proces aktywizacji zawodowej młodych ludzi. Bezrobocie ma w tej grupie osób skutki nie tylko ekonomiczne, ale może mieć również skutki w postaci zakłóceń w sferze psychospołecznej. Bezczyność i nieuregulowany tryb życia wywołują w młodzieży zachowania dewiacyjne i patologiczne, które prowadzą do narastania kolejnych problemów społecznych, takich jak alkoholizm, przemoc w rodzinie, czy wzrost przestępczości.

W poniższych tabelach przeanalizowano problem bezrobocia na przestrzeni ostatnich lat na poziomie Gminy Głogów, powiatu głogowskiego oraz województwa dolnośląskiego. Na wszystkich analizowanych poziomach obserwuje się spadek liczby osób bezrobotnych.

Tabela 5: Liczba osób bezrobotnych na terenie województwa dolnośląskiego, powiatu głogowskiego oraz Gminy Głogów w latach 2014-2016 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS oraz Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie)

Liczba bezrobotnych ogółem				Trend zmian
	2014	2015	2016	
Województwo dolnośląskie	121 562	99 952	85 984	↓
Powiat głogowski	4 139	3 674	2 995	↓
Gmina Głogów	328	308	297	↓

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Tabela 6: Liczba osób bezrobotnych w sołectwach Gminy Głogów w latach 2014-2016 (źródło: Powiatowy Urząd Pracy)

Sołectwo/ulica	2014	2015	2016	Trend zmian
Ruszowice	42	38	43	↑
Stare Serby	3	5	2	↔
Grodziec Mały	39	36	32	↔
Wilków	35	42	40	↔
Serby	91	77	76	↔
Klucze	7	5	6	↑
Przedmoście	38	41	35	↔
Turów	20	21	16	↔
Borek	20	19	16	↔
Zabornia	5	4	4	↔
Bytnik	10	6	8	↑
Krzekotów	11	8	10	↑
Szczyglice	7	6	9	↑
SUMA	328	308	297	↔

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Tabela 7: Analiza stanu bezrobocia na terenie sołectw Gminy Głogów w latach 2014-2016 (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie)

L.p.	Sołectwo	2014			2015			2016		
		ogółem	powyżej 50 roku życia	długotrwałe bezrobocie	ogółem	powyżej 50 roku życia	długotrwałe bezrobocie	ogółem	powyżej 50 roku życia	długotrwałe bezrobocie
1	Ruszowice	42	10	23	38	11	24	43	10	26
2	Stare Serby	3	1	2	5	1	4	2	1	2
3	Grodziec Mały	39	7	25	36	7	23	32	8	23
4	Wilków	35	9	19	42	11	19	40	10	23
5	Serby	91	19	49	77	18	44	76	21	46
6	Klucze	7	0	5	5	1	3	6	0	1
7	Przedmoście	38	4	14	41	4	22	35	5	15
8	Turów	20	4	15	21	7	14	16	3	12
9	Borek	20	4	10	19	4	13	16	4	9
10	Zabornia	5	1	3	4	2	1	4	2	3
11	Bytnik	10	3	8	6	4	5	8	2	3
12	Krzekotów	11	4	8	8	4	4	10	6	6
13	Szczyglice	7	0	1	6	0	4	9	1	4
	SUMA	328	66	182	308	74	180	297	73	173

POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z art.7 ustawy o pomocy społecznej, wsparcia udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ❖ ubóstwa;
- ❖ sieroctwa;
- ❖ bezdomności;
- ❖ bezrobocia;
- ❖ niepełnosprawności;
- ❖ długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- ❖ przemocy w rodzinie;
- ❖ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- ❖ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- ❖ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych;
- ❖ braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej
- ❖ całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

- ❖ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- ❖ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- ❖ alkoholizmu lub narkomanii;
- ❖ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- ❖ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych pomocą społeczną z podziałem na powody ich przyznania na terenie Gminy Głogów.

Tabela 8: Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Głogów w latach 2013-2016 roku (źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie)

	2013	2014	2015	2016	Trend zmian
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	141	123	125	135	↑
ubóstwo	103	88	93	89	↓
sieroctwo	0	0	0	0	↔
bezdomność	11	12	8	7	↓
potrzeba ochrony macierzyństwa	15	8	7	11	↑
w tym: wielodzietność	10	5	4	7	↑
bezrobocie	89	67	65	56	↓
niepełnosprawność	51	51	49	46	↓
długotrwała lub ciężka choroba	43	27	39	37	↓
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - ogółem	21	16	15	25	↑
w tym: rodziny niepełne	13	11	12	17	↑
rodziny wielodzietne	6	5	4	4	↔
przemoc w rodzinie	3	1	2	3	↑
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	↔
alkoholizm	14	15	12	14	↑
narkomania	0	0	0	0	↔
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	1	1	↔
zdarzenia losowe	2	4	0	1	↔

Najczęściej występującą przyczyną, dla której mieszkańcy Gminy Głogów wnioskuje o wsparcie z systemu pomocy społecznej jest ubóstwo (89 rodzin w 2016 roku) z czym ściśle wiąże się problem bezrobocia (56 rodzin w 2016 roku). Kolejnym powodem przyznawania pomocy są rodziny, w których są osoby z niepełnosprawnością (46 rodzin w 2016 roku) oraz długotrwałą i ciężką chorobą (37 rodzin w 2016 roku).

BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Przestępczość stanowi ważny czynnik wpływający na jakość życia mieszkańców. Dane na temat bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Głogów uzyskano z Komendy Powiatowej Policji w Głogowie.

Na terenie Gminy Głogów w 2016 roku podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego wiązały się głównie z:

- ❖ Popełnianiem przestępstw i wykroczeń drogowych, w tym powodowanych przez nietrzeźwych kierujących;
- ❖ Przemocą domową;
- ❖ Zagrożeniem porządku publicznego, zwłaszcza w odniesieniu do wybryków chuligańskich popełnianych głównie przez osoby młode będące pod wpływem alkoholu;
- ❖ Występującymi drobnymi kradzieżami i włamaniami.

EDUKACJA

Szkolnictwo to jedna z najistotniejszych dziedzin infrastruktury społecznej. Na terenie gminy funkcjonuje dobrze rozwinięta sieć szkół i oddziałów przedszkolnych, są to następujące placówki:

- ❖ Zespół Szkół w Serbach, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum;
- ❖ Szkoła Podstawowa w Wilkowie;
- ❖ Zespół Szkół w Przedmościu, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum;
- ❖ Przedszkole samorządowe w Serbach;
- ❖ Oddziały przedszkolne w Wilkowie i Przedmościu;
- ❖ Niepubliczne punkty przedszkolne w Borku i Ruszowicach.

Poziom edukacji na terenie Gminy Głogów został przeanalizowany na podstawie średnich wyników uczniów ze sprawdzianu szóstoklasisty. Poniższa tabela przedstawia wyniki ten analizy.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Tabela 9: Średni wynik ze sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2015-2016 na terenie województwa dolnośląskiego, powiatu głogowskiego oraz Gminy Głogów (źródło: OKE)

Średni wynik ze sprawdzianu szóstoklasisty			Trend zmian	
Rok		2015	2016	
ZESPÓŁ SZKÓŁ W SEBACH - SZKOŁA PODSTAWOWA IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W SERBACH	Grodziec Mały, Stare Serby, Serby	62,3	59,2	↓
SZKOŁA PODSTAWOWA W WILKOWIE	Krzekotów, Klucze, Wilków	63,3	53,1	↓
ZESPÓŁ SZKÓŁ W PRZEDMOŚCIU - ZESPÓŁ SZKÓŁ W PRZEDMOŚCIU - SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II	Ruszowice, Przedmoście, Szczyglice, Turów, Zabornia, Borek i Bytnik	44,4	43,9	↓
Powiat głogowski		62,9	59,4	↓
Województwo dolnośląskie		66,0	61,4	↓

Analizując trend zmian, na poziomie wszystkich jednostek obserwuje się spadek średniego wyniku. Porównując średni wynik ze sprawdzianu pomiędzy szkołami podstawowymi na terenie Gminy Głogów, to najgorzej wypada Szkoła Podstawowa w Przedmościu.

KULTURA I SPORT

Działalność kulturalna w Gminie Głogów oparta jest głównie na działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Przedmościu, 6 świetlic środowiskowych znajdujących się w Borku, Turowie, Ruszowicach, Serbach, Wilkowie, Grodźcu Małym oraz 6 świetlic wiejskich w Bytniku, Krzekotowie, Kluczach, Starych Serbach, Zaborni i Szczyglicach. Gminny Ośrodek Kultury jest organizatorem wielu imprez okolicznościowych oraz cyklicznych, m.in.: Festiwalu piosenki gminnej „Majowe śpiewanie”, Turnieju Wsi o Puchar Wójta Gminy, Święto Ziemniaka. Pod jego opieką działają 4 zespoły artystyczne, są nimi:

- ❖ Dziecięcy Zespół Wokalny „Iskierki” z Grodźca Małego;
- ❖ Zespół Folklorystyczny „Grodzianki” z Grodźca Małego;
- ❖ Zespół Folklorystyczny „Serbowiaczy” z Serbów;
- ❖ Zespół Folklorystyczny „Przedmościanki” z Przedmościa.

Gminny Ośrodek Kultury współpracuje również z Kołami Gospodyń Wiejskich z terenu gminy. Ponadto oferta kulturalna gminy wzbogacana jest przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Przedmościu, która od 2011 roku uczestniczy w ogólnopolskim Programie Rozwoju Bibliotek, w sołectwie Serby znajduje się zaś filia powyższej biblioteki.

Niski kapitał społeczny, w tym poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym, może być alarmującym sygnałem, wskazującym na występowanie również innych problemów w danej społeczności, takich jak ubóstwo czy wysoki stopień wykluczenia społecznego oraz związanej z nimi bierności. Analizy poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym dokonano na podstawie dostępnych danych statystycznych publikowanych w Banku Danych Lokalnych, GUS odnośnie korzystania mieszkańców z zasobów bibliotek (dla województwa dolnośląskiego, powiatu głogowskiego oraz Gminy Głogów).

Tabela 10: Ludność na 1 placówkę biblioteczną (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Ludność na 1 placówkę biblioteczną			Trend zmian	
	2014	2015		2016
Województwo dolnośląskie	4 234	4 258	4 289	↑
Powiat głogowski	5 012	5 011	3 750	↓
Gmina Głogów	3 219	3 269	3 301	↓

Sport oraz związana z nim infrastruktura mają bezpośredni wpływ na stan zdrowia oraz jakość życia danego społeczeństwa. Na terenie Gminy Głogów prężnie działają cztery piłkarskie Ludowe Zespoły Sportowe:

- Ludowy Zespół Sportowy „Mieszko” Ruszowice;
- Ludowy Zespół Sportowy „Odra” Grodziec Mały;
- Ludowy Zespół Sportowy „Sparta” Przedmoście;
- Ludowy Zespół Sportowy „Zawisza” Serby.

Kluby występują w lidze okręgowej, trenują i rozgrywają mecze na obiektach sportowych w swoich miejscowościach.

UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM

Uczestnictwo mieszkańców gminy w życiu publicznym może przybierać różne formy. Podstawową formą aktywności obywatelskiej jest głosowanie w wyborach i referendach, zarówno na poziomie państwowym (np. wybory prezydenckie i parlamentarne), jak i lokalnym (np. wybory samorządowe).

Analizując dane przedstawione w poniższej tabeli można wywnioskować, iż frekwencja wyborcza osób uprawnionych do głosowania z terenu Gminy Głogów w wyborach parlamentarnych w 2015 roku na tle województwa i powiatu wypada bardzo dobrze. Niemniej na terenie Gminy Głogów obserwuje się spadek aktywności społecznej mieszkańców w tym zakresie, objawiający się coraz niższą frekwencją wyborczą.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Tabela 11: Frekwencja wyborcza na terenie województwa, powiatu oraz Gminy Głogów w roku 2010, 2014 i 2020 (źródło: PKW)

	2010	2014	2015	Trend zmian
Województwo dolnośląskie	45,22	44,67	49,42	↑
Powiat głogowski	48,12	45,45	50,50	↑
Gmina Głogów	60,32	59,80	50,85	↓

GOSPODARKA

Gmina Głogów stanowi obszar ogólnie wysokiej aktywności gospodarczej. W roku 2016 zarejestrowanych było na jej obszarze łącznie 35 podmiotów gospodarczych (dane: Urząd Gminy Głogów). W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W rodzaju działalności przeważają szeroko rozumiane usługi, choć budownictwo stanowi ważny filar. Działalnością rolniczą zajmuje się zaledwie 4%. Najwięcej podmiotów prywatnych funkcjonuje w sekcji budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny. Kolejna silna gałąź gospodarki głogowskiej reprezentowana jest przez transport i gospodarkę magazynową oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Na omawianym terenie funkcjonują następujące większe przedsiębiorstwa: Przedsiębiorstwo „Komak” w Ruszowicach, L&P sp. j. sp. k. w Serbach, Tesco, Castorama, Carrefour, Media Markt.

ŚRODOWISKO NATURALNE

Gmina Głogów zlokalizowana jest w pobliżu rzeki Odry, granicząc ze Wzgórzami Dalkowskimi i Pradolina Głogowską. Gmina posiada zróżnicowaną powierzchnię, ze względu na występujące formy, takie jak:

- ❖ Pradolina Głogowska będąca częścią Doliny Odry,
- ❖ płaskie tereny o mało urodzajnych glebach piaszczystych,
- ❖ zbiorniki wód zastoiskowych,
- ❖ Wzgórze Dalkowskie obejmujące południowozachodnią część gminy w rejonie wsi Turów, Ruszowice i Szczyglice.

Gmina Głogów występuje na terenie monokliny przedsudeckiej. W tym obszarze zalegają duże pokłady rudy miedzi, soli kamiennej, anhydrytu a także węgla kamiennego i brunatnego. Warto zaznaczyć, że w granicach obszarze gminy od strony południowej miasta Głogów znajdują się złoża surowców ceramicznych i kruszywa. Są to niewielkie ilości w strefie przypowierzchniowej terenu, pod niewielkim

nadkładem. Formy ochrony przyrody, które występują na terenie gminy Głogów to: 2 obszary Natura 2000 – ptasia i siedliskowa, pomniki przyrody oraz użytek ekologiczny. Przez północny obszar gminy przebiega korytarz ekologiczny Odra Środkowa – 1.

Jakość środowiska wpływa znacząco na samopoczucie i zdrowie jego mieszkańców. Na terenie Gminy Głogów zanieczyszczenia trafiają do powietrza z czterech podstawowych źródeł:

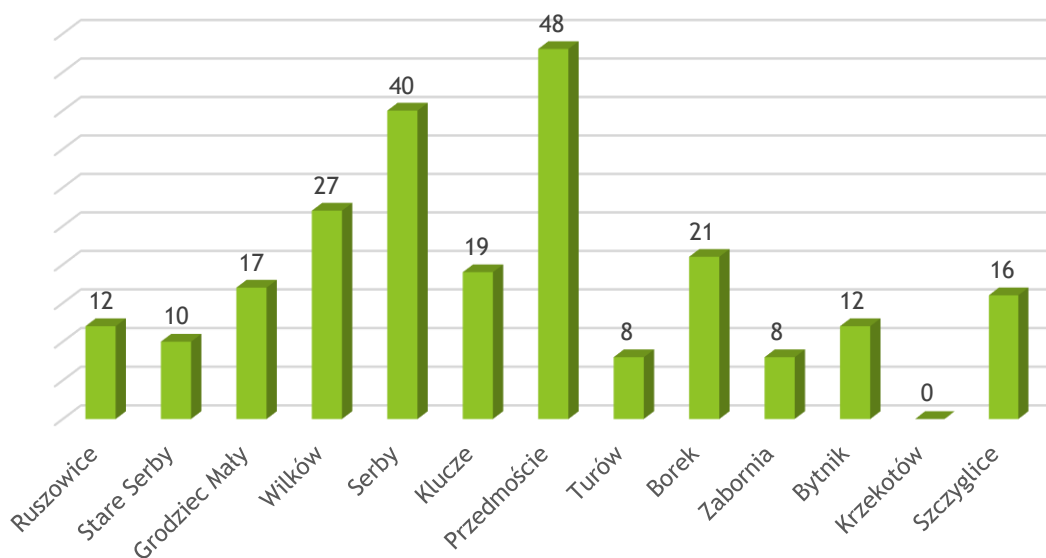
- ❖ powierzchniowych (indywidualne ogrzewanie, zanieczyszczenia komunalne pochodzące z budynków należących do mieszkańców, gromadzenia i utylizacji ścieków i odpadów),
- ❖ punktowych (pochodzących ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych),
- ❖ liniowych (ruch kołowy),
- ❖ z rolnictwa (uprawy i hodowla zwierząt).

na gospodarowanie nimi w sposób efektywny ekologicznie i ekonomicznie, między innymi poprzez zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska jak również zmniejszenie ilości odpadów trafiających do pojemnika przeznaczonego do gromadzenia w nim odpadów zmieszanych. Na terenie Gminy Głogów w 2016 roku ok. 90% budynków segregowało odpady komunalne.

W 2017 roku na terenie Gminy zinwentaryzowano 238 budynków z pokryciem azbestowym o łącznej masie wyrobów równej 372,7 t. Nagromadzenie azbestu odzwierciedla się na obszarach tzw. starego budownictwa. Materiał ten używany był masowo w budownictwie w latach 60 i 70. Płyty azbestowo-cementowe na terenie Gminy Głogów stanowią głównie, bo w blisko 80 % eternit falisty pokrywający dachy budynków mieszkalnych, gospodarczych, pozostałe ok. 20 % stanowi eternit płaski.

Liczba budynków zawierających azbest

Wykres 1. Wyroby azbestowe na terenie Gminy Głogów w 2016 roku (źródło: Urząd Gminy Głogów)

SKRÓCONA DIAGNOZA ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY GŁOGÓW

Szczegółowa diagnoza zjawisk wraz z opisem metodologii znajduje się w dokumencie „*Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Głogów*”. Na podstawie analizy danych statystycznych został wyodrębniony w niej obszar zdegradowany, a następnie wyłoniono obszar, na którym prowadzona będzie rewitalizacja. Dokument stanowi **ZAŁĄCZNIK 1** do niniejszego opracowania.

Obszar zdegradowany na terenie Gminy Głogów wyznaczono na podstawie wskaźników syntetycznych dla poszczególnych sfer. Suma wskaźników w sferze społecznej pozwoliła wyznaczyć tereny o największej koncentracji zjawisk kryzysowych. Natomiast w przypadku pozostałych zjawisk za

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

problemowe zostały uznane obszary dla których wartość wskaźnika delimitacyjnego odbiegała od wartości referencyjnej dla całej Gminy Głogów.

Za obszar zdegradowany Gminy Głogów uznano te tereny, na których stwierdzono zjawiska kryzysowe w sferze społecznej oraz przynajmniej w jednej z pozostałych analizowanych sfer. Zgodnie z tą metodologią obszarem zdegradowanym Gminy Głogów objęte są sołectwa: Ruszowice; Stare Serby; Grodziec Mały; Wilków; Przedmoście; Borek.

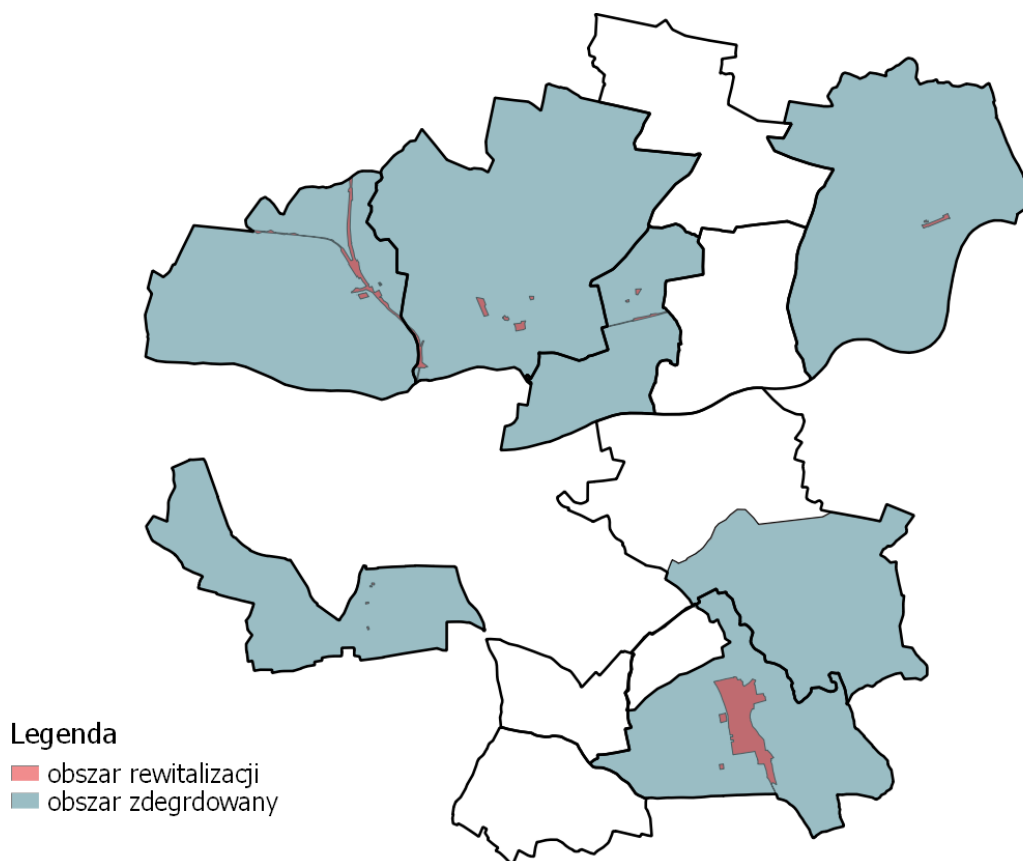
Poniżej przedstawiono obszary, na których stwierdzono przekroczenie wartości referencyjnych w poszczególnych analizowanych sferach.

	Wartość wskaźnika odbiega od wartości referencyjnej
	Wartość wskaźnika nie odbiega od wartości referencyjnej

Sołectwo/ulica	Przekroczenie wartości średnich wskaźników					OBSZAR ZDEGRADOWANY
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Ruszowice	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
Stare Serby	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK
Grodziec Mały	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK
Wilków	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Serby	TAK	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK
Klucze	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
Przedmoście	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
Turów	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE
Borek	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK
Zabornia	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Bytnik	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE
Krzekotów	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE
Szczyglice	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE

POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 10 Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji wyznaczono obszar, na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej, a jednocześnie, który ma istotne znaczenie dla rozwoju Gminy Głogów i gmina planuje na nim prowadzić działania rewitalizacyjne. W wyniku przeprowadzonego procesu diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego wskazane zostały podobszary rewitalizacji przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 4: Obszar rewitalizacji Gminy Głogów (opracowanie własne)

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Ponadto obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Uwzględniając wyniki przeprowadzonych analiz statystycznych oraz głos interesariuszy, w granicach administracyjnych Gminy Głogów wyselekcjonowano tereny, na których zasadnym jest prowadzenie procesów rewitalizacyjnych. Przeprowadzone badania wskazały nagromadzenie negatywnych zjawisk 7 sołectwach. Obszar rewitalizacji podzielony został na podobszary: **Podobszar A – Przedmoście, Podobszar B – Ruszowice, Podobszar C – Wilków, Podobszar D - Stare Serby, Podobszar E - Grodziec Mały, Podobszar F - Serby.** Suma powierzchni całego obszaru rewitalizacji to **2,76 km²**, co w skali całości terenów Gminy Głogów stanowi **3,27 %**. Suma mieszkańców całego obszaru rewitalizacji to **290 osób**, co w skali ogółu mieszkańców Gminy Świerklany stanowi **4,42%**.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Tabela 12: Wskaźniki charakteryzujące obszar rewitalizacji (opracowanie własne)

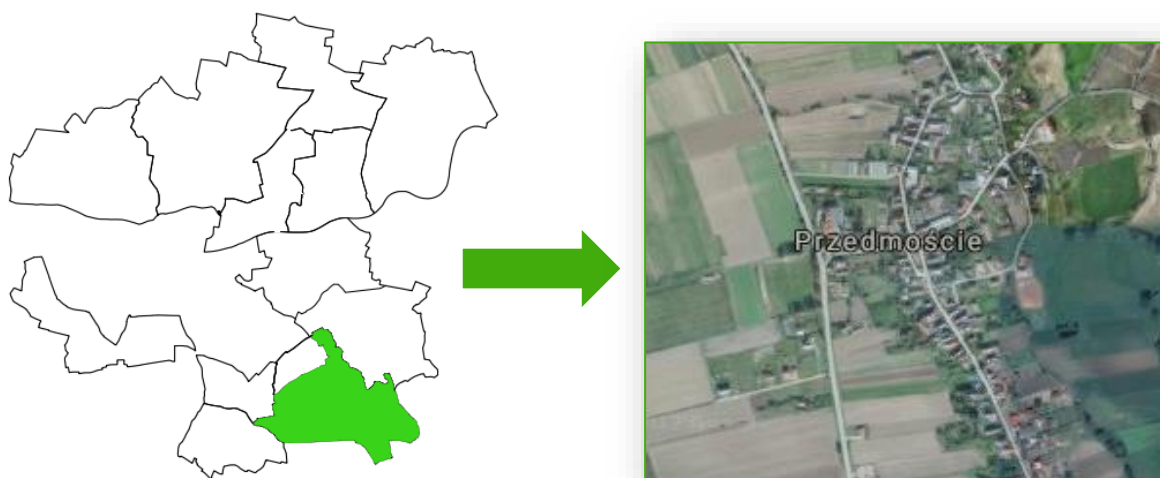
	Powierzchnia [km ²]	Udział w powierzchni Gminy [%]	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców Gminy [%]
Gmina Głogów	84,30	100,00%	6558	100,00%
Obszar rewitalizacji ogółem	2,76	3,27%	290	4,42%
Podobszar A - Przedmoście	1,50	1,78%	124	42,76%
Podobszar B - Ruszowice	0,63	0,75%	103	1,57%
Podobszar C - Wilków	0,33	0,39%	18	0,27%
Podobszar D - Stare Serby	0,01	0,02%	12	0,18%
Podobszar E - Grodziec Mały	0,29	0,34%	33	0,50%

PODOBSZAR A – PRZEDMOŚCIE

Sołectwo Przedmoście położone jest w północnej części Gminy Głogów, na Równinie Grębocickiej, przy trasie Głogów – Rudna. Główną ulicą wsi jest ulica Długa. Przedmoście sąsiaduje z takimi wsiami jak:

- ❖ Turów,
- ❖ Szczyglice,
- ❖ Borek
- ❖ Zabornia.

Sołectwo Przedmoście zajmuje powierzchnię 5,53 km², zamieszkuje go 873 mieszkańców z czego 452 to kobiety, a 421 to mężczyźni.

Rysunek 5. Lokalizacja trzeciego podobszaru rewitalizacji Gminy Głogów (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

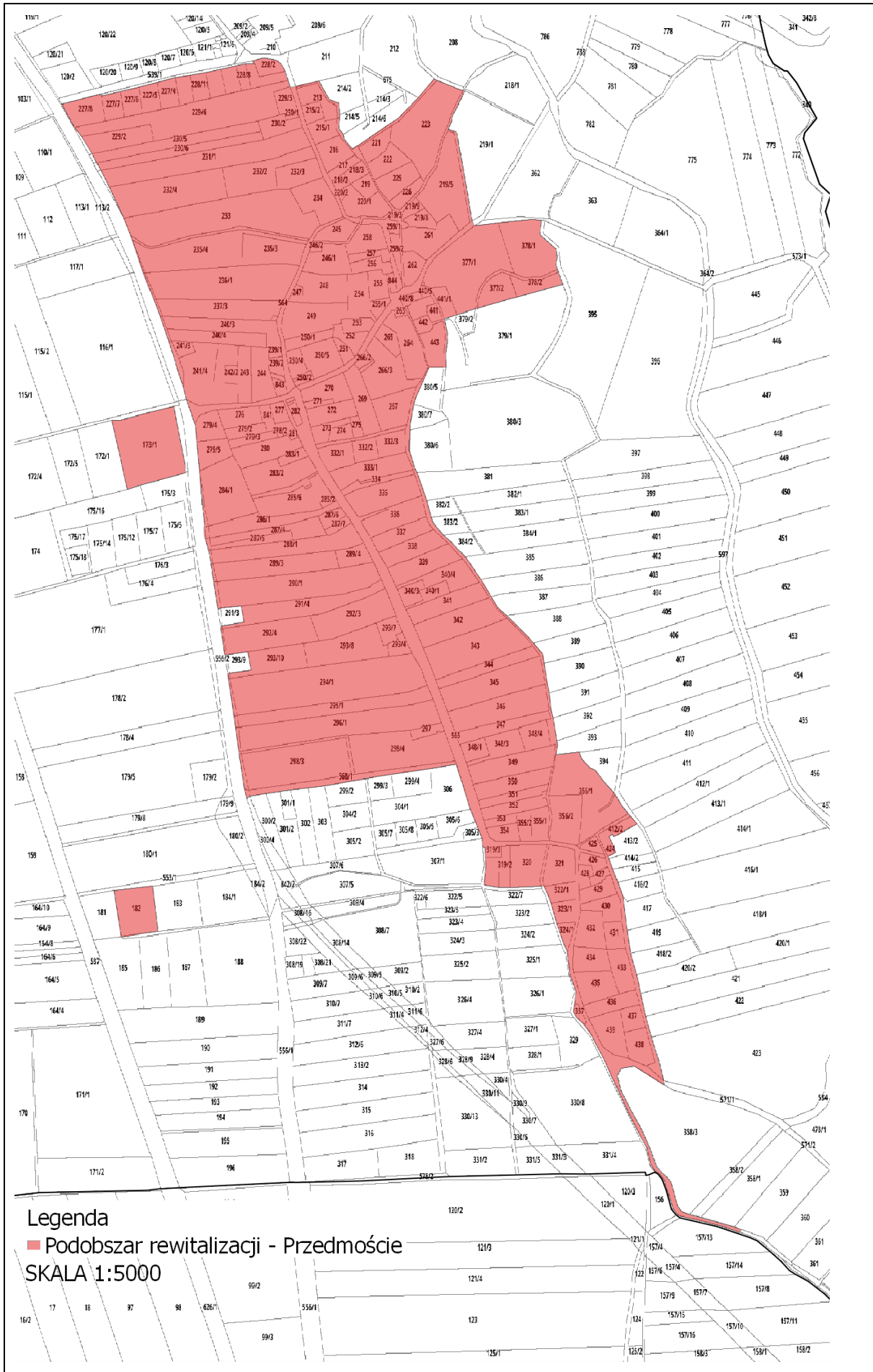
GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem centralną część sołectwa Przedmoście. Jest to obszar o zwartej zabudowie. Obszar ten zajmuje największą powierzchnię wyznaczoną do rewitalizacji – 1,501 km² a liczba mieszkańców wynosi 124 osób.

Powierzchnia podobszaru	Liczba ludności podobszaru
1,0km ²	124 osób

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DIAGNOZA PODOBSZARU REWITALIZACJI

Diagnoza dla Podobszaru A – Przedmoście, stanowi uszczegółowienie diagnozy przeprowadzonej dla Gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane dane stanowią kompensację wyników diagnozy dla podobszaru rewitalizacji - Przedmoście. Poniższa tabela wskazuje syntezę wyników dla przyjętych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną na wskazanym Podobszarze w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz km².

Grupa	Wskaźnik cząstkowy	
	Sołectwo Przedmoście	Gmina Głogów
Strefa społeczna	Gęstość zaludnienia	
	157,78	55,41
	Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km ² powierzchni	
	6,33	3,46
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km ²	
	2,53	1,23
	Liczba popełnionych przestępstw na 1 km ²	
	1,45	0,41
Frekwencja wyborcza [%]		
48 %		48 %
Strefa gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	0,64	0,90
Strefa przestrzenno-funkcjonalna	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²	
	0,36	0,31
Strefa środowiskowa	Selektywna zbiórka odpadów na 100 mieszkańców	
	27,38	28,01
Sfera techniczna	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ² powierzchni	
	9,67	2,54

W sołectwie w który znajduje się Podobszar A rewitalizacji w strefie społecznej wyznaczono 5 wskaźników, z czego aż 3 zostały przekroczone:

- Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km² powierzchni

- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km²
- Liczba popełnionych przestępstw na 1 km²

Na obszarze rewitalizacji obserwuje się problem bezrobocia, którego wskaźnik jest wyższy niż wartość referencyjna dla Gminy Głogów. Z bezrobociem bezpośrednio związana jest potrzeba korzystania z pomocy społecznej. Na terenie sołectwa odnotowano podwyższoną wartość liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej względem wartości referencyjnej dla Gminy Głogów. Z powodu bezrobocia oraz trudnej sytuacji materialnej rodzin na terenie sołectwa Przedmoście obserwuje się także znaczny udział liczby przestępstw.

Analizując pozostałe zjawiska kryzysowe na terenie sołectwa Przedmoście należy stwierdzić, iż wszystkie analizowane wskaźniki odbiegają od wartości referencyjnej dla Gminy Głogów. Na terenie sołectwa odnotowano wysoki wskaźnik zdarzeń drogowych, niski poziom przedsiębiorczości, niewielki wskaźnik selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a także występowanie znacznej ilości wyrobów azbestowych.

Poważnym problemem stwarzającym zagrożenie dla zdrowia mieszkańców sołectwa stanowi duża ilość wyrobów azbestowych. Włókna azbestu zawieszane w powietrzu zostają wdychane poprzez drogi oddechowe do płuc gdzie może się gromadzić i pozostać w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach. Ryzyko narażenia na kontakt z wyrobami zawierającymi azbest w budynkach, urządzeniach i instalacjach może być poprzez:

- niewłaściwe składowanie odpadów azbestowych,
- użytkowanie wyrobów azbestowych, prowadzące do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym np. w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych,
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest,
- powietrze z urządzeń grzewczych, wentylacyjnych, klimatyzacyjnych i izolacji zawierających azbest.

Kumulacja zdarzeń drogowych na danym obszarze wskazuje na niedostateczny rozwój ciągów komunikacyjnych, które wymagają rozbudowy infrastruktury towarzyszącej w postaci oświetlenia, monitoringu oraz separowania ruchu pieszo-rowerowego.

POTENCJAŁ ROZWOJOWY I ZASOBY PODOBSZARU REWITALIZACJI

Na terenie podobszaru duży potencjał stanowi Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna w Przedmościu, które pełnią rolę kulturalno-oświatową. Działalność ta powoduje integrację i aktywizację mieszkańców, co jest niezwykle pożądanym. Jednakże ze względu na zły stan techniczny tych obiektów

stanowi zagrożenie zdrowia i życia zarówno dla osób tam pracujących, ale również dla mieszkańców. Bardzo ważne jest, aby budynki użyteczności publicznej były w dobrym stanie technicznym i funkcjonalnym, ponieważ służą wszystkim mieszkańcom, a ponadto są wizytówką Gminy.

Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje również OSP, którego działalność wpływa na bezpieczeństwo mieszkańców a także na ich integrację i aktywizację. Budynek ten także jest w złym stanie technicznym, co znacznie utrudnia korzystanie z niego mieszkańcom oraz pracownikom. Budynek nie posiada zaplecza socjalnego, sanitarnego, administracyjnego ani magazynowego. Brak ogrzewania, toalet, bieżącej wody. Na terenie obiektu brak miejsca na zagospodarowanie biura czy sekretariatu. Przed remizą znajduje się plac na którym odbywają się festyny, msze polowe jednak jest on w bardzo złym stanie technicznym - nierówna, skruszała nawierzchnia, największa jego część jest nieutwardzona.

Z uwagi na duże zagęszczenie ludności istotny jest odpowiedni dostęp do placówek oświatowych. Budowa przedszkola na terenie Gminy pozwoli zwiększyć dostępność usługi opieki nad dziećmi. Obecnie na terenie sołectwa nie funkcjonuje żadne przedszkole, toteż budowa takiego obiektu w znacznym stopniu przyczyni się do polepszenia jakości życia mieszkańców.

Biorąc pod uwagę fakt, iż obszar ten, znajduje się w bliskim położeniu z dwoma kanałami rzecznyymi oraz całym systemem rowów melioracyjnych w związku z czym część wsi jest bardzo często podtapiana, zalewane są całe gospodarstwa. Podtopienia występują również na skutek obfitych opadów. Na terenach zalewowych leżą również sąsiednie sołectwa jak Bytnik, Borek czy Zabornia.

Rysunek 6. Budynek „Sołtysówki”
(źródło: CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 7. Budynek Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Przedmościu (źródło: CDE Sp. z o.o.)

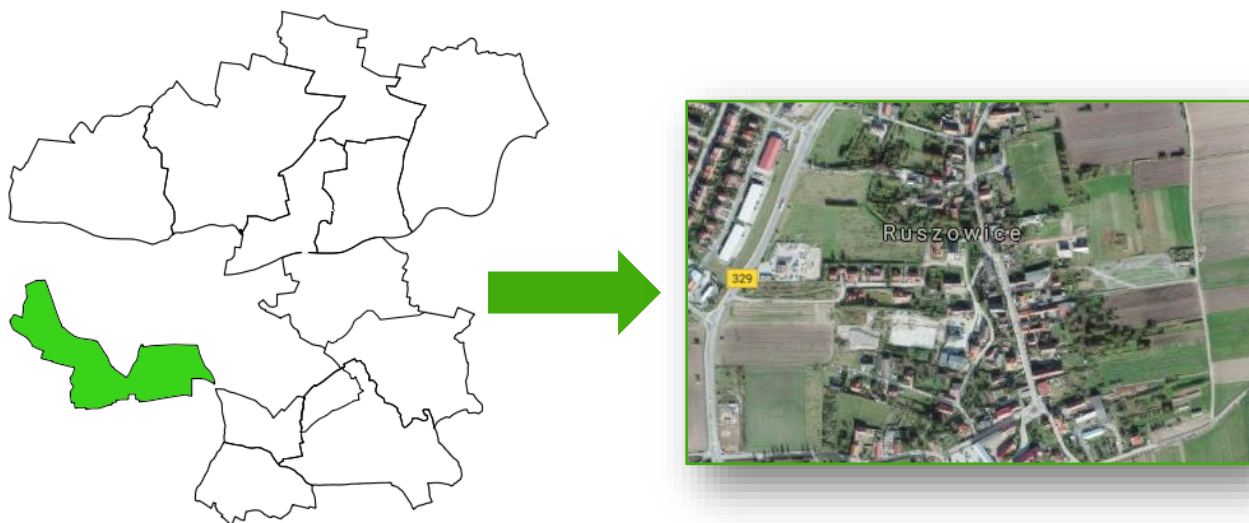
Rysunek 9. Wnętrze budynku GOK
(źródło: CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 8. OSP w Przedmoście (źródło: OSP Przedmoście)

PODOBSZAR B – RUSZOWICE

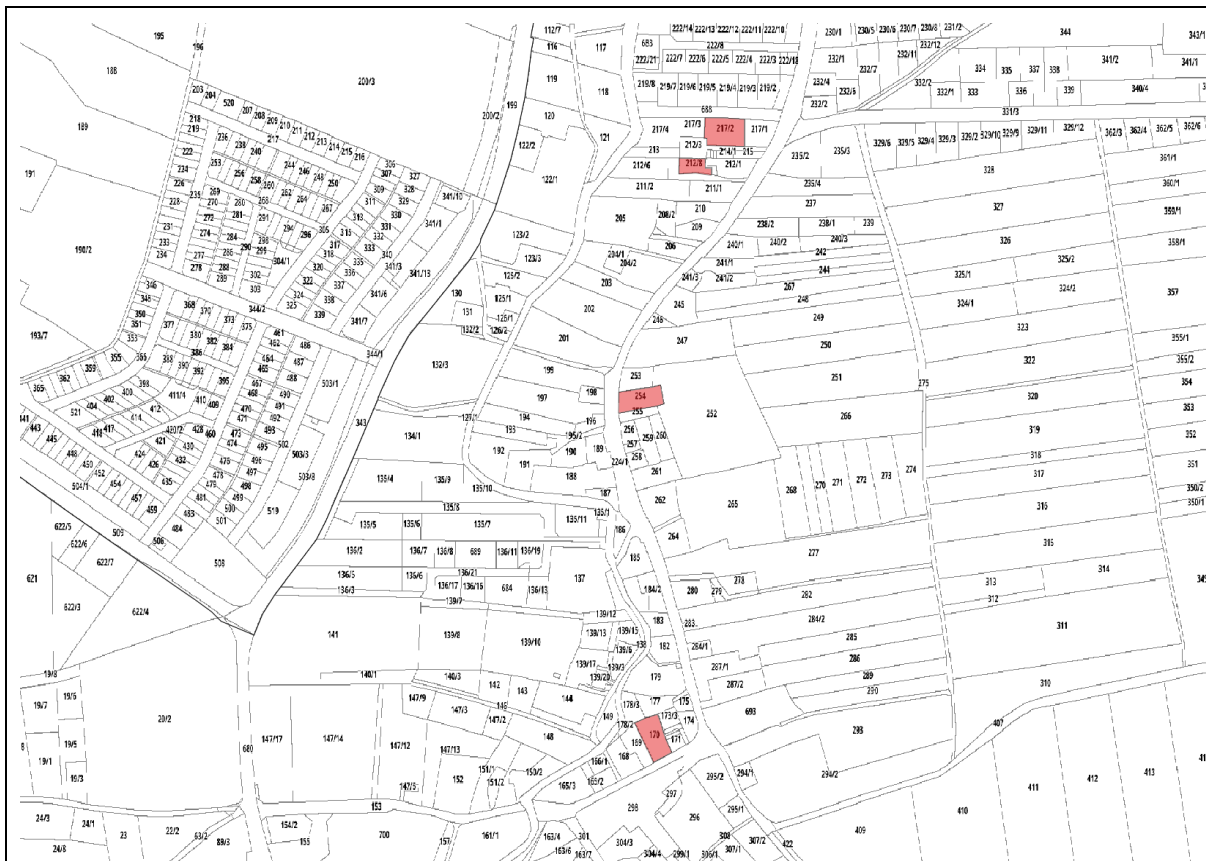
Ruszowice są sołectwem położonym w południowo-wschodniej części gminy, sąsiadują bezpośrednio z południową częścią Głogowa (dzielnice: Kopernik, Hutnik, Piastów, Górkowo). Sołectwo Ruszowice zajmuje powierzchnię 5,9 km², zamieszkuje go 1252 mieszkańców.

Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem część sołectwa Ruszowice. Jest to obszar o zwartej zabudowie. Powierzchnia wyznaczona do rewitalizacji wynosi 0,63 km² a liczba mieszkańców wynosi 103 osoby.

Powierzchnia podobszaru	Liczba ludności podobszaru
0,63 km ²	103 osoby

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DIAGNOZA PODOBSZARU REWITALIZACJI

Diagnoza dla Podobszaru B – Ruszowice, stanowi uszczegółowienie diagnozy przeprowadzonej dla Gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane dane stanowią kompensację wyników diagnozy dla podobszaru rewitalizacji - Ruszowice. Poniższa tabela wskazuje syntezę wyników dla przyjętych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną na wskazanym Podobszarze w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz km².

Grupa	Wskaźnik cząstkowy	
	Sołectwo Ruszowice	Gmina Głogów
Strefa społeczna	Gęstość zaludnienia	
	212,06	55,41
	Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km² powierzchni	
	7,28	3,46
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km²	
	1,86	1,23

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

	Liczba popełnionych przestępstw na 1 km ²	
	2,54	0,41
	Frekwencja wyborcza [%]	
	54%	48 %
Strefa gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	0,23	0,90
Strefa przestrzenna funkcjonalna	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²	
	1,36	0,31
Strefa środowiska	Selektywna zbiórka odpadów na 100 mieszkańców	
	26,92	28,01
Sfera techniczna	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ² powierzchni	
	2,30	2,54

Na terenie sołectwa, w który znajduje się Podobszar B rewitalizacji, w strefie społecznej wyznaczono 5 wskaźników, z czego aż 3 zostały przekroczone:

- Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km² powierzchni
- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km²
- Liczba popełnionych przestępstw na 1 km²

Świadczenia, dostępne w systemie pomocy społecznej mają za cel przede wszystkim udzielenie pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji, która powinna być stanem przejściowym. Niestety, część z beneficjentów pomocy społecznej popada w stan bierności często przybierającej charakter roszczeń do nieograniczonej pomocy publicznej ograniczając tym samym własną aktywność do minimum. Stąd też budowanie aktywnej społeczności lokalnej powinno opierać się na monitorowaniu potrzeb, profilaktyce i edukacji społecznej oraz rozwoju usług, szczególnie tych które zaktywizują i umożliwią usamodzielnienie. Z powodu dużej liczby osób bezrobotnych oraz trudnej sytuacji materialnej rodzin na tym terenie obserwuje się także znaczny udział liczby przestępstw.

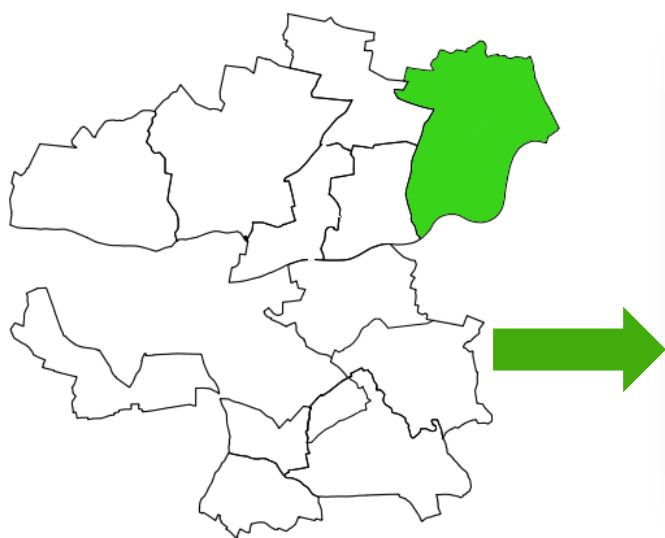
W pozostałych sferach obserwuje się problem niskiej przedsiębiorczości mieszkańców, objawiający się niewielką liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Ponadto, na terenie sołectwa występują szkodliwe dla zdrowia wyroby azbestowe oraz istnieje potrzeba poprawy mobilności ze względu na znaczną liczbę zdarzeń drogowych.

POTENCJAŁ ROZWOJOWY I ZASOBY PODOBSZARU REWITALIZACJI

Wieś rozwija się pod względem zabudowy i powstawania nowych miejsc pracy. Znajduje się tu wiele zakładów drobnej wytwórczości i handlu, liczne punkty działalności gospodarczej (m.in. sklepy ogólnobudowlane, warsztaty lakiernicze, zakłady mechaniki pojazdowej, stolarnie, zakłady transportu drogowego, hurtownie itp.). Mieszkańcy chętnie korzystają z świetlicy wiejskiej oraz sąsiadującego z nią terenu rekreacyjno-wypoczynkowego z placem zabaw. We wsi działa także Ochotnicza Straż Pożarna oraz Ludowy Zespół Sportowy Mieszko Ruszowice, rozgrywający mecze na zagospodarowanym boisku sportowym. W miejscowości działają stowarzyszenia i punkt przedszkolny. Jednakże znaczna ilość budynków wielorodzinnych jest w złym stanie technicznym. Niepodjęcie modernizacji takich budynków może doprowadzić, do stanu w którym mogą one zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców, a także ich poczucia komfortu. Sytuacja, ta może w efekcie doprowadzić do opuszczenia wsi i zahamowania jej rozwoju.

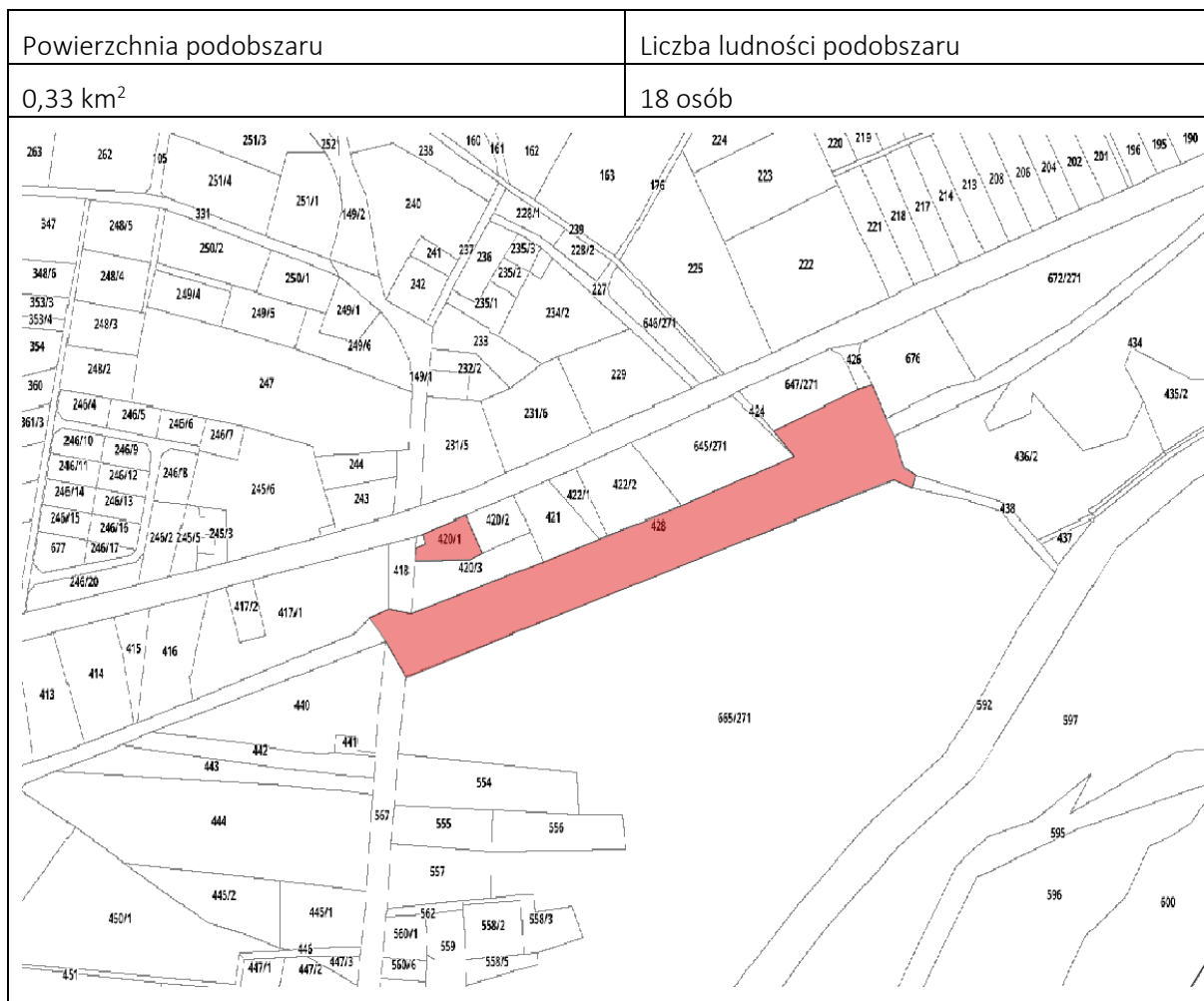
PODOBSZAR C – WILKÓW

Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem część sołectwa Wilków. Jest to obszar o zwartej zabudowie. Wieś leży w północno-wschodniej części gminy i jest przedzielona drogą krajową nr 12. Powierzchnia sołectwa wynosi 11,56 km² a liczba mieszkańców wynosi 722 osoby.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem część sołectwa Wilków. Jest to obszar o zwartej zabudowie. Powierzchnia wyznaczona do rewitalizacji wynosi 0,33 km² a liczba mieszkańców wynosi 18 osób.

DIAGNOZA PODOBSZARU REWITALIZACJI

Diagnoza dla Podobszaru C – Wilków, stanowi uszczegółowienie diagnozy przeprowadzonej dla Gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane dane stanowią kompensację wyników diagnozy dla podobszaru rewitalizacji - Wilków. Poniższa tabela wskazuje syntezę wyników dla przyjętych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną na wskazanym Podobszarze w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz km².

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Grupa	Wskaźnik cząstkowy	
	Sołectwo Wilków	Gmina Głogów
Strefa społeczna	Gęstość zaludnienia	
	62,44	55,41
	Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km ² powierzchni	
	3,46	3,46
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km ²	
	0,95	1,23
	Liczba popełnionych przestępstw na 1 km ²	
	0,52	0,41
	Frekwencja wyborcza [%]	
	46 %	48 %
Strefa gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	0,99	0,90
Strefa przestrzenna	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²	
	0,43	0,31
Strefa środowiska	Selektywna zbiórka odpadów na 100 mieszkańców	
	27,15	28,01
Sfera techniczna	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ² powierzchni	
	2,79	2,54

Na terenie sołectwa, w który znajduje się Podobszar B rewitalizacji, w strefie społecznej wyznaczono 5 wskaźników, z czego 2 zostały przekroczone:

- Liczba popełnionych przestępstw na 1 km²
- Frekwencja wyborcza [%]

Diagnoza obszaru sołectwa Wilków wykazała, iż na tym terenie do największych problemów społecznych należą znaczna przestępczość, w tym przemoc domowa. Istotne znaczenie ma także niski poziom aktywności społecznej mieszkańców. Problemy te są potęgowane przez zjawiska zdiagnozowane w pozostałych sferach. Brak zainteresowań oraz brak alternatywy spędzania czasu wolnego przyczynia się do rozwoju przestępczości, a także niewielkim zainteresowaniem wspólną troską o środowisko

(selektywna zbiórka odpadów). Społeczeństwo niezaangażowane w sprawy lokalne trudniej przekonać do inicjatyw lokalnych takich jak np. akcje usuwania wyrobów azbestowych.

POTENCJAŁ ROZWOJOWY I ZASOBY PODOBSZARU REWITALIZACJI

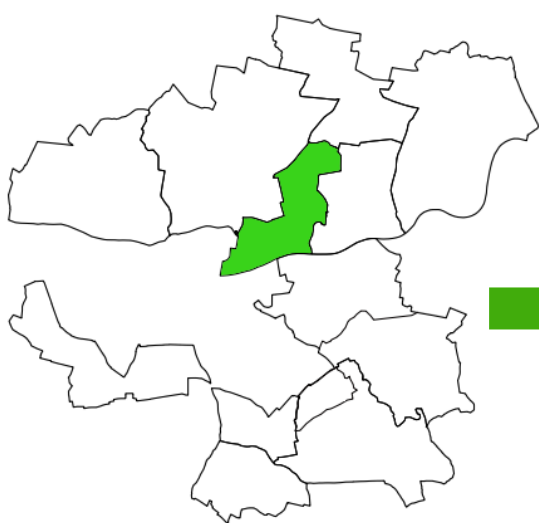
Z roku na rok przybywa nowych mieszkańców miejscowości. Wilków położony jest na skraju dużych obszarów leśnych, co w znacznym stopniu wpływa na atrakcyjność miejscowości dla osób podejmujących decyzję o budowie domu.

W roku 1906 we wsi wybudowano małą stację kolejową na trasie Głogów – Góra. Dworzec został zlikwidowany w 1924 roku. Tereny pokolejowe mogą zostać wykorzystane do utworzenia miejsc sprzyjających integracji oraz wzroście aktywności mieszkańców zarówno społecznej jak i fizycznej. Tworzenie takich miejsc jest może przyczynić się do spadku przestępczości i wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców. Niegdyś na skutek powodzi oraz w późniejszym okresie pożaru, wiele domów zostało zniszczonych. Obecnie następuje stały rozwój miejscowości z uwagi na nowo powstające osiedla mieszkaniowe oraz odbudowę zniszczonych budynków.

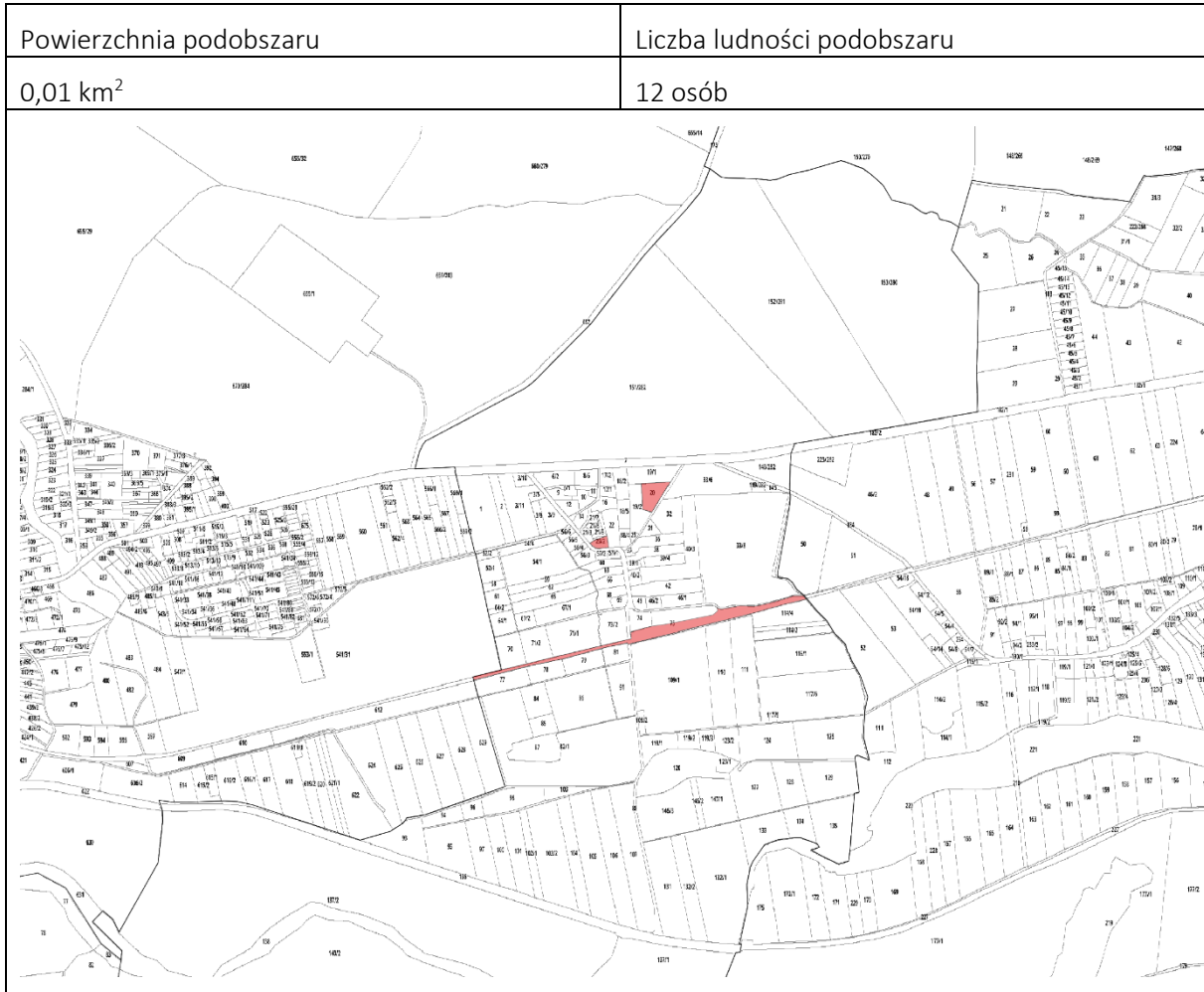
Zapewnienie godnych warunków życia a także możliwości spędzania wolnego czasu pozytywnie wpływa na znaczne na wzrost aktywności i integracji mieszkańców oraz obniżenie przestępczości.

PODOBSZAR D - STARE SERBY

Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem część sołectwa Stare Serby. Wieś leży blisko drogi krajowej Głogów – Poznań, na prawym brzegu rzeki Odry. Jest to obszar o zwartej zabudowie. Powierzchnia sołectwa wynosi 4,28 km² a liczba mieszkańców wynosi 130 osoby.

Powierzchnia wyznaczona do rewitalizacji wynosi 0,01 km² a liczba mieszkańców wynosi 12 osób.

DIAGNOZA PODOBSZARU REWITALIZACJI

Diagnoza dla Podobszaru D – Stare Serby, stanowi uszczegółowienie diagnozy przeprowadzonej dla Gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane dane stanowią kompensację wyników diagnozy dla podobszaru rewitalizacji – Stare Serby. Poniższa tabela wskazuje syntezę wyników dla przyjętych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną na wskazanym Podobszarze w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz km².

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Grupa	Wskaźnik cząstkowy	
	Sołectwo Stare Serby	Gmina Głogów
Strefa społeczna	Gęstość zaludnienia	
	3,37	55,41
	Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km ² powierzchni	
	0,47	3,46
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km ²	
	0,47	1,23
	Liczba popełnionych przestępstw na 1 km ²	
	0,23	0,41
Strefa społeczna	Frekwencja wyborcza [%]	
	46 %	48 %
Strefa gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	0	0,90
Strefa przestrzenna	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²	
	0	0,31
Strefa środowiska	Selektywna zbiórka odpadów na 100 mieszkańców	
	27,69	28,01
Sfera techniczna	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ² powierzchni	
	3,23	2,54

Na terenie sołectwa, w który znajduje się Podobszar B rewitalizacji, w strefie społecznej wyznaczono 5 wskaźników, z czego 3 zostały przekroczone:

- Gęstość zaludnienia
- Liczba popełnionych przestępstw na 1 km²
- Frekwencja wyborcza [%]

Stare Serby charakteryzuje przede wszystkim niewielki stopień zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczne. Z powodu trudnej sytuacji materialnej rodzin na terenie sołectwa Stare Serby obserwuje się także znaczny udział liczby przestępstw.

Analizując pozostałe zjawiska kryzysowe na terenie sołectwa Przedmoście należy stwierdzić, iż trzy z analizowanych wskaźników odbiegają od wartości referencyjnej dla Gminy Głogów. Na terenie sołectwa odnotowano niski poziom przedsiębiorczości, niewielki wskaźnik selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a także występowanie znacznej ilości wyrobów azbestowych.

Poważnym problemem stwarzającym zagrożenie dla zdrowia mieszkańców sołectwa stanowi duża ilość wyrobów azbestowych. Włókna azbestu zawieszane w powietrzu zostają wdychane poprzez drogi oddechowe do płuc gdzie może się gromadzić i pozostać w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach.

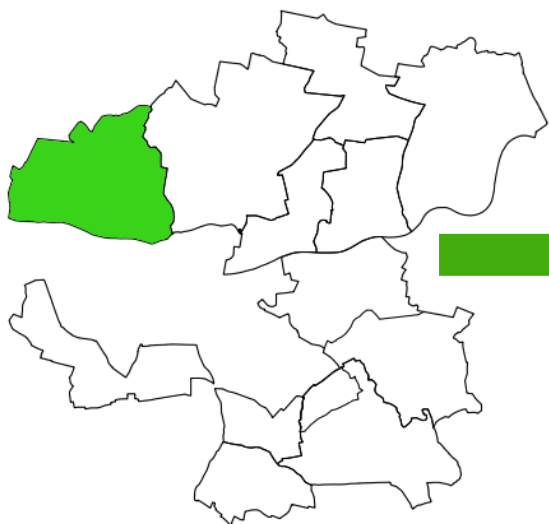
POTENCJAŁ ROZWOJOWY I ZASOBY PODOBSZARU REWITALIZACJI

Na terenie miejscowości znaczna ilość budynków wielorodzinnych jest w złym stanie technicznym. Niepodjęcie modernizacji takich budynków może doprowadzić, do stanu w którym mogą one zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców, a także ich poczucia komfortu. Sytuacja, ta może w efekcie doprowadzić do opuszczenia wsi i zahamowania jej rozwoju.

Miejscem spotkań mieszkańców jest świetlica wiejska, przy której znajduje się plac zabaw. Istnieje potrzeba utworzenia nowych miejsc do spędzania wolnego czasu zarówno przez dzieci i młodzież a także przez dorosłych. Tworzenie takich miejsc sprzyjających integracji oraz wzroście aktywności mieszkańców zarówno społecznej jak i fizycznej oraz może przyczynić się do spadku przestępczości i wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców.

PODOBSZAR E - GRODZIEC MAŁY

Grodziec Mały położony jest na północny zachód od Głogowa. Pierwotnie wieś położona była nad Odrą w miejscu dzisiejszych „Pawich oczek”. Grodziec Mały jest sołectwem leżącym na trasie Głogów – Sława. Powierzchnia sołectwa wynosi 9,75 km² a liczba mieszkańców wynosi 540 osoby.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem część sołectwa Grodziec Mały. Jest to obszar o zwartej zabudowie. Powierzchnia wyznaczona do rewitalizacji wynosi 0,29 km² a liczba mieszkańców wynosi 33 osób.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DIAGNOZA PODOBSZARU REWITALIZACJI

Diagnoza dla Podobszaru E – Grodziec Mały, stanowi uszczegółowienie diagnozy przeprowadzonej dla Gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane dane stanowią kompensację wyników diagnozy dla podobszaru rewitalizacji – Grodziec Mały. Poniższa tabela wskazuje syntezę wyników dla przyjętych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną na wskazanym Podobszarze w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz km².

Grupa	Wskaźnik cząstkowy	
	Sołectwo Grodziec Mały	Gmina Głogów
Strefa społeczna	Gęstość zaludnienia	
	55,41	55,41
	Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km ² powierzchni	
	3,28	3,46
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km ²	
	1,74	1,23
	Liczba popełnionych przestępstw na 1 km ²	
	0,51	0,41
Frekwencja wyborcza [%]		
	53%	48 %
Strefa gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	0	0,90
Strefa przestrzenno-funkcjonalna	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²	
	0,21	0,31
Strefa środowiskowa	Selektywna zbiórka odpadów na 100 mieszkańców	
	28,33	28,01
Sfera techniczna	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ² powierzchni	
	1,27	2,54

Na terenie sołectwa, w który znajduje się Podobszar B rewitalizacji, w strefie społecznej wyznaczono 5 wskaźników, z czego 3 zostały przekroczone:

- Gęstość zaludnienia

- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km²
- Liczba popełnionych przestępstw na 1 km²

Na terenie sołectwa Grodziec Mały najbardziej wyraźnie zaznacza się problem przestępczości oraz przemocy domowej. Ponadto, zdiagnozowano także podwyższony wskaźnik liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W pozostałych sferach, za zjawisko negatywne uznano niewielką aktywność społeczną mieszkańców, objawiającą się niewielką liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

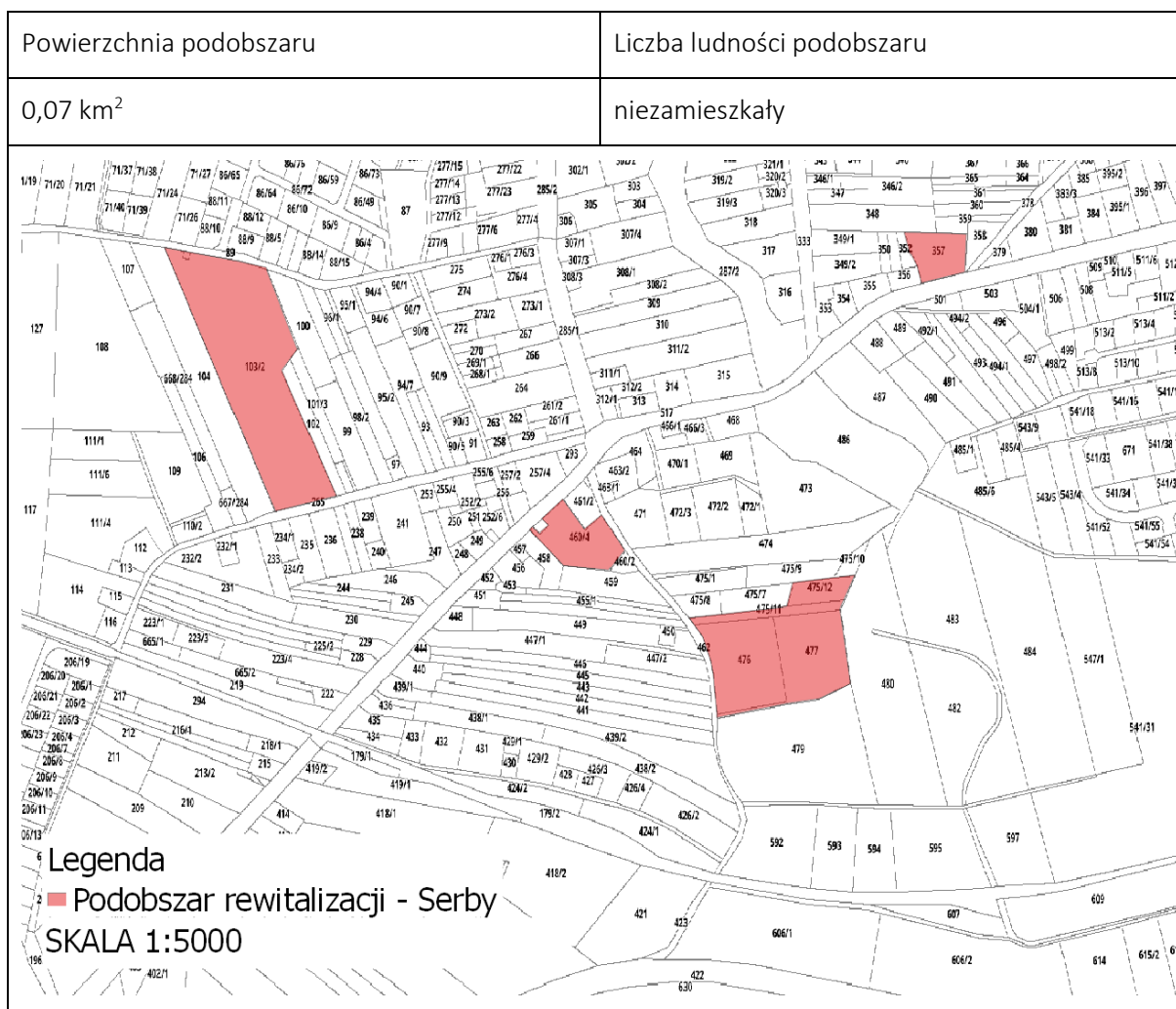
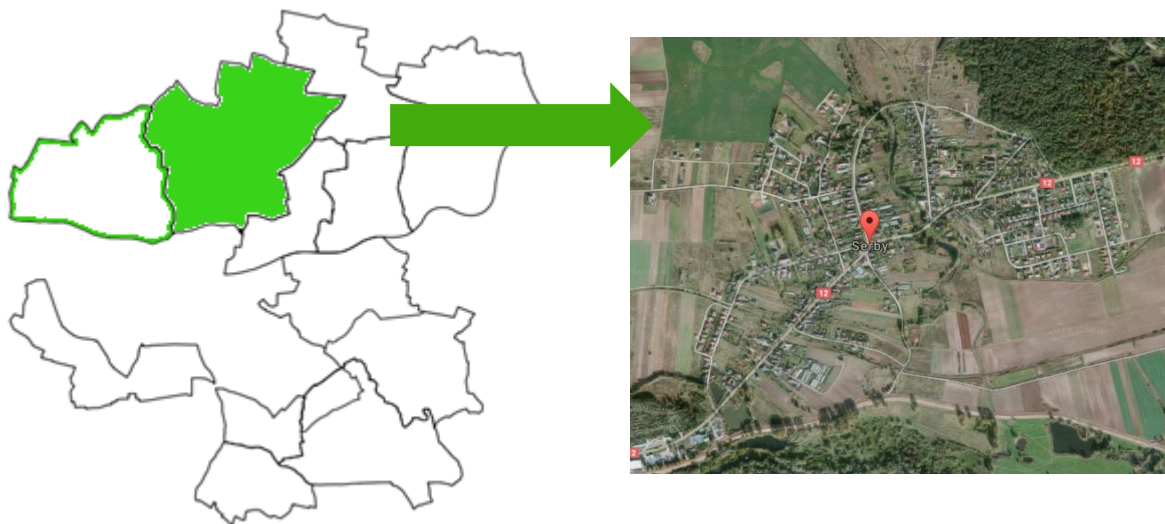
POTENCJAŁ ROZWOJOWY I ZASOBY PODOBSZARU REWITALIZACJI

Na terenie miejscowości dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zagrodowa. Do najważniejszych obiektów wsi należy przede wszystkim wpisana w rejestr zabytków kaplica p.w. Zesłania Ducha Św. W pobliżu kaplicy znajduje się piękna grotta wybudowana z kamienia, w której można zobaczyć figurę Matki Bożej.

Ponadto w Grodźcu Małym znajduje się świetlica wiejska, boisko sportowe z placem zabaw oraz staw. Mieszkańcy są bardzo aktywni, biorą czynny udział w organizowaniu różnych przedsięwzięć, które mają na celu pomoc w uatrakcyjnianiu miejscowości. Od wielu lat młodzież i starsi interesują się zarówno sportem, jak również podtrzymywaniem polskiej tradycji. Rewitalizacją ma zostać objęty m.in. budynek dawnego dworca Grodziec Mały wraz z dawną linią torową – obszar ten obecnie nie jest zagospodarowany jednak posiada duży potencjał rozwojowy. Budowa pieszych i rowerowych ścieżek dydaktycznych biegnących wzdłuż dawnej linii torowej to jeden z pomysłów na zagospodarowanie tego miejsca. Na terenie sołectwa brak jest terenów rekreacyjnych, co przyczynia się do braku integracji społecznej. Kolejnym problemem jest spadek estetyki sołectwa, po-przez złe zagospodarowanie budynków. Tworzenie takich miejsc sprzyjających integracji oraz wzroście aktywności mieszkańców zarówno społecznej jak i fizycznej oraz może przyczynić się do spadku przestępczości i wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców.

PODOBSZAR F – SERBY

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DIAGNOZA PODOBSZARU REWITALIZACJI

Diagnoza dla Podobszaru F – Serby, stanowi uszczegółowienie diagnozy przeprowadzonej dla Gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane dane stanowią kompensację wyników diagnozy dla podobszaru rewitalizacji – Serby. Poniższa tabela wskazuje syntezę

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

wyników dla przyjętych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną na wskazanym Podobszarze w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz km².

Grupa	Wskaźnik cząstkowy	
	Sołectwo Serby	Gmina Głogów
Strefa społeczna	Gęstość zaludnienia	
	0,40	0,77
	Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km ² powierzchni	
	0,75	0,44
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km ²	
	0,62	0,43
	Liczba popełnionych przestępstw na 1 km ²	
	0,44	0,16
	Frekwencja wyborcza	
	0,23	0,74
Strefa gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	1,05	0,90
Strefa przestrzenno-funkcjonalna	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²	
	1,24	0,31
Strefa środowiskowa	Selektywna zbiórka odpadów na 100 mieszkańców	
	28,94	28,01
Sfera techniczna	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ² powierzchni	
	2,15	2,54

Na terenie sołectwa, w który znajduje się Podobszar F rewitalizacji, w strefie społecznej wyznaczono 5 wskaźników, z czego wszystkie zostały przekroczone:

- Gęstość zaludnienia
- Liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 km² powierzchni
- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1 km²
- Liczba popełnionych przestępstw na 1 km²
- Frekwencja wyborcza.

W pozostałych sferach, za zjawisko negatywne uznano nasilony wskaźnik zdarzeń drogowych. Oznacza to konieczność podejmowania działań w zakresie bezpieczeństwa komunikacyjnego.

POTENCJAŁ ROZWOJOWY I ZASOBY PODOBSZARU REWITALIZACJI

Miejscowość Serby jest największą wsią gminy Głogów, położoną na prawym brzegu Odry, wzdłuż drogi krajowej nr 12, z tendencją rozbudowy w kierunkach wschodnim i zachodnim oraz północno-zachodnim. Tendencje wynikają z bardzo intensywnego rozwoju budownictwa jednorodzinnego.

Wieś Serby jest w całości skanalizowana i zwodociągowana. W miejscowości działają liczne hurtownie, zakłady przemysłowe i inne ośrodki działalności gospodarczej. O edukację najmłodszych mieszkańców Serbów i okolic dbają Przedszkole Publiczne i Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika, przy którym znajduje się nowoczesny kompleks boisk „Orlik” oraz nowo powstały plac zabaw.

Rozwój budownictwa i połączona z nim tendencja wzrostu liczby mieszkańców wskazują kierunek inwestycji gminnych – zapewnienie dobrego poziomu infrastruktury, a także rozbudowę szkół i obiektów sportowych.

Miejscowość posiada salę wiejską, na której urządzane są okazjonalne zabawy, spotkania mieszkańców oraz festyny i inne uroczystości. Przy świetlicy wiejskiej znajduje się plac zabaw dla dzieci. Obiektami kultu religijnego są kościół, cmentarz gminny i kapliczki przydrożne.

We wsi Serby prężnie funkcjonuje sekcja Ochotniczej Straży Pożarnej, zrzeszająca ponad 60 osób w trzech grupach wiekowych, należąca do Krajowego Systemu Ratownictwa i odnosząca sukcesy na zawodach pożarniczych różnych szczebli.

Od wielu lat działa zespół ludowy Serbowiaczy. O sportowe sukcesy na ligowych arenach toczy boje Ludowy Zespół Sportowy Zawisza Serby, rozgrywający mecze na boisku przy ul. Wałowej.

POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Poniżej opisano powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z najważniejszymi dokumentami na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

DOKUMENTY STRATEGICZNE NA SZCZEBLU REGIONALNYM

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego perspektywa 2020

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej. Jej prowadzenie służy realizacji celu publicznego, jakim jest ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego, traktowanego jako zasadniczy element prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju województwa przy uwzględnieniu potrzeb:

- ❖ ochrony i odnowy środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz racjonalnego gospodarowania
- ❖ zasobami: surowców mineralnych, wód oraz gruntów rolnych i leśnych;
- ❖ ochrony i odnowy dziedzictwa kulturowego i zabytków, miejsc pamięci oraz dóbr kultury współczesnej;
- ❖ ochrony i wzmacniania walorów urbanistycznych, architektonicznych i krajobrazowych;
- ❖ rozwoju terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej w sposób zaspokajający potrzeby społeczne i gospodarcze;
- ❖ rozwoju infrastruktury społecznej;
- ❖ rozwoju infrastruktury technicznej, w tym systemów transportu i komunikacji;
- ❖ ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, w tym ochrony przeciwpowodziowej;
- ❖ uwzględniania walorów ekonomicznych przestrzeni;
- ❖ realizacji potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

Cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa, wynikające z przyjętych ustaleń Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 oraz zaleceń zawartych w krajowych i regionalnych dokumentach planowania strategicznego to:

- ❖ umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec oraz ukształtowanie Dolnego Śląska jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności i gospodarce opartej na wiedzy;
- ❖ zintegrowana ochrona zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i racjonalne ich wykorzystanie oraz udostępnienie, a także stworzenie spójnego, regionalnego systemu obszarów chronionych;
- ❖ zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu;
- ❖ harmonijny, zintegrowany rozwój przestrzenny i społeczno-gospodarczy oraz integracja Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego jako głównego węzła sieci osadniczej województwa;
- ❖ harmonizowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego i aktywne przekształcanie pozostałych elementów systemu osadniczego województwa;
- ❖ efektywne wykorzystanie własnych zasobów województwa dla poprawy jakości życia i standardów zaspokajania potrzeb społeczeństwa;

- ❖ ukształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji, powiązanych z systemem krajowym i europejskim oraz sprawnych, sieci infrastruktury technicznej, zapewniających dostawę wody i energii, właściwą gospodarkę odpadami oraz zapobieganie awariom i negatywnym skutkom klęsk żywiołowych.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020

Osiągnięcie złożonych w Strategii celów będzie możliwe dzięki skupieniu prowadzonych działań w ośmiu kluczowych grupach, nazwanych dalej Makrosferami, skierowanych na wzmocnienie rozwoju gospodarczego Dolnego Śląska i kierunkujących racjonalny dobór przedsięwzięć. Rewitalizacja jest wpisana w Makrosferę Rozwój Obszarów Miejskich i Wiejskich oraz turystykę.

W ramach Rozwoju Obszarów Miejskich i Wiejskich, planowane są następujące przedsięwzięcia:

1) Rozwój Obszarów Miejskich

- ❖ Opracowanie i wdrożenie regionalnej polityki miejskiej
- ❖ Przeciwdziałanie degradacji urbanistycznej miast i ograniczenie rozlewania się zabudowy
- ❖ Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, zwłaszcza zwartych powierzchni o charakterze parkowym
- ❖ Opracowanie wytycznych urbanistycznych dla województwa dolnośląskiego w celu racjonalnego gospodarowania zasobem, jakim jest przestrzeń
- ❖ Opracowanie strategii rozwoju i planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych, w tym Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego i obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych.

2) Rozwój Obszarów Wiejskich

- ❖ Realizacja działań w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
- ❖ Realizacja programu Odnowa Wsi Dolnośląskiej
- ❖ Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich
- ❖ Programowanie i realizacja prac urządzeniowo-rolnych
- ❖ Wsparcie działań na rzecz zwiększenia samowystarczalności żywnościowej regionu i kreowanie marki dolnośląskich produktów oraz poprawa dostępności do rynków zbytu
- ❖ Wpieranie działań rolno-środowiskowych, szczególnie w obszarach cennych przyrodniczo i krajobrazowo.

- ❖ Promowanie inwestycji umożliwiających wzrost wydajności i efektywności energetycznej w produkcji rolno-spożywczej wraz z ograniczaniem emisji
- ❖ Ochrona ziem o najwyższej klasie bonitacji
- ❖ Opracowanie i wdrożenie wojewódzkiego programu ochronnego dla gleb o najwyższym poziomie bonitacji.

W ramach turystyki:

Rewitalizacja istniejących szlaków turystycznych, w tym także szczególnie atrakcyjnych pod względem krajoznawczym i widokowym linii kolejowych oraz tworzenie nowych tras turystycznych w oparciu o inwentaryzację krajoznawczą.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 – 2020

DSIS jest jej dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, precyzującym i uszczegółowiającym działania Samorządu Województwa podejmowane w obszarze polityki społecznej. Ze względu na zakres merytoryczny ma wymiar horyzontalny, obejmuje bowiem swoim zakresem różne obszary aktywności i integracji społecznej.

Strategia składa się z trzech głównych części: diagnozy kondycji demograficznej i społecznej województwa dolnośląskiego, określenia priorytetów i działań strategicznych Województwa Dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej oraz modułu wdrożeniowego.

Celem głównym DSIS na lata 2014-2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna.

Cel ten realizowany będzie w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te obszary to: Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie.

Obszar WSPARCIE obejmuje zespół działań skierowany na zaspokajanie specyficznych potrzeb, wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, zagospodarowywanie deficytów, wsparcie rodzin w funkcjach opiekuńczo - wychowawczych, wsparcie osób niesamodzielnych, w tym osób starszych w funkcjonowaniu w środowisku zamieszkania, wsparcie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie ubóstwu, niwelowanie skutków uzależnień, przemocy, działania na rzecz osób bezdomnych, działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Obszar AKTYWIZACJA obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, pobudzanie aktywności określonych kategorii społecznych, aktywna polityka społeczna, profilaktyka, promocja określonych wartości, postaw, stylów życia, ekonomia społeczna.

Obszar INTEGRACJA obejmuje działania mające charakter całościowy, skierowane na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej, harmonijnego rozwoju województwa jako całości – działania międzygeneracyjne, tworzenie sieci, budowa kapitału społecznego i obywatelskiego, pobudzanie i promowanie innowacji w sferze społecznej – badania, transfer wiedzy, dobrych praktyk i nowatorskich rozwiązań.

Obszar WSPÓŁDZIAŁANIE obejmuje tworzenie powiązań instytucjonalnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, mechanizmów kooperacyjnych z partnerami społecznymi i gospodarczymi, dbałość o wysokie kwalifikacje i kompetencje kadr służb społecznych, doskonalenie sposobów i jakości świadczenia usług społecznych.

Każdy z obszarów znajduje swoje rozwinięcie w szeregu priorytetów i działań strategicznych, uzupełnionych o działania operacyjne, wskazane w ramach poszczególnych działań strategicznych.

Zadaniem Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020 jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom województwa dolnośląskiego, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości.

Strategia Rozwoju Powiatu Głogowskiego na lata 2016-2020

W celu określenia właściwego kierunku rozwoju powiatu głogowskiego w dynamicznie zmieniających się warunkach społeczno-gospodarczych w dokumencie pt. Strategia Rozwoju Powiatu Głogowskiego na lata 2016-2020 została określona misja powiatu, która brzmi następująco:

„Powiat głogowski, będąc częścią dynamicznie rozwijającego się Dolnego Śląska, stwarza doskonałe warunki do samorealizacji mieszkańców, efektywnie gospodaruje zasobami lokalnymi, wpływa na dynamiczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości, podnosząc tym samym atrakcyjność całego regionu”.

Za główny cel Powiat Głogowski stawia sobie takie stymulowanie rozwoju, aby maksymalnie wyrównać szansę na rozwój każdego mieszkańca powiatu – zarówno z terenów wiejskich jak i z obszarów miejskich. W celu realizacji misji zostały określone dwa główne cele powiatu głogowskiego: edukacyjno-społeczny oraz gospodarczy.

Poszczególne kierunki zostały podzielone na a) cele ogólne i b) cele szczegółowe:

Cel ogólny 1. Rozwój oświaty w Powiecie Głogowskim

Cel szczegółowy 1.1. Rozwój infrastruktury szkół i placówek oświatowych w Powiecie Głogowskim

Cel szczegółowy 1.2. Edukacja zgodnie z potrzebami rynku pracy

Cel szczegółowy 1.3. Upowszechnienie kształcenia wśród młodzieży

Cel szczegółowy 1.4. Rozwój szkolnictwa wyższego

Cel ogólny 2. Odpowiedzialna polityka społeczna

Cel szczegółowy 2.1. Poprawa poziomu życia mieszkańców Powiatu Głogowskiego

Cel szczegółowy 2.2. Racjonalizacja pomocy społecznej

Cel szczegółowy 2.3. Zmiany architektoniczne z myślą o osobach niepełnosprawnych

Cel szczegółowy 2.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Cel ogólny 3. Ochrona zdrowia na europejskim poziomie

Cel szczegółowy 3.1. Zapewnienie wysokiej jakości usług medycznych

Cel szczegółowy 3.2. Propagowanie zdrowego stylu życia

Cel ogólny 4. Wzrost bezpieczeństwa w Powiecie Głogowskim

Cel szczegółowy 4.1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

Cel szczegółowy 4.2. Ochrona przeciwpowodziowa

Cel ogólny 5. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej w Powiecie Głogowskim

Cel szczegółowy 5.1. Poprawa stanu technicznego dróg w Powiecie Głogowskim

Cel szczegółowy 5.2. Modernizacja układu komunikacyjnego oraz wsparcie powstania drugiej przeprawy mostowej przez rzekę Odrę i obwodnicy Głogowa

Cel szczegółowy 5.3. Rozwój połączenia kolejowego w ramach Legnicko Głogowskiego Okręgu Miedziowego

Cel szczegółowy 5.4. Rozwój szlaku komunikacyjnego rzeki Odry

Cel ogólny 6. Rozwój społeczno-gospodarczy

Cel szczegółowy 6.1. Wspieranie aktywności zawodowej i promocja przedsiębiorczości

Cel szczegółowy 6.2. Wspieranie działalności turystycznej, kulturalnej i sportowej

Cel szczegółowy 6.3. Aktywizacja obszarów wiejskich

Cel szczegółowy 6.4. Powszechny dostęp do technologii informacyjno – komunikacyjnych

Cel szczegółowy 6.5. Rozszerzenie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej

Cel szczegółowy 6.6. Ochrona dziedzictwa narodowego

Cel ogólny 7. Ochrona środowiska

Cel szczegółowy 7.1. Racjonalizacja zużycia energii

Cel szczegółowy 7.2. Edukacja ekologiczna

Cel szczegółowy 7.3. Racjonalizacja gospodarki odpadami

Cel ogólny 8. Gospodarka wodno-ściekowa

Cel szczegółowy 8.1. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie Powiatu Głogowskiego

Cel ogólny 9. Poprawa spójności przestrzennej

Cel ogólny 9.1. Rozwój przestrzenny i kształtowanie ładu przestrzennego w oparciu o LGOM

DOKUMENTY STRATEGICZNE NA SZCZEBLU LOKALNYM

Strategia Rozwoju Gminy Głogów na lata 2016-2023 – projekt

Strategia ta, nie obowiązuje w momencie opracowywania GPR dla gminy Głogów, jednakże z uwagi na datę publikacji oraz aktualniejsze dane w nim zawarte, zaczerpnięto informacje do sporządzenia niniejszego dokumentu. Sformułowano następującą wizję oraz kierunki i priorytety rozwoju Gminy Głogów w perspektywie do roku 2023:

Gmina Głogów – *synonim nowoczesnej wsi. Miejsce, które oferuje wysoką jakość życia, czerpie z możliwości, jakie daje sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego Głogowa oraz funkcjonowanie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Miedziowego, a jednocześnie zachowuje swój odrębny charakter obszaru wiejskiego. To gmina, która dba o swoje dziedzictwo, zachowuje ład przestrzenny, buduje zaangażowane, zintegrowane społeczności lokalne, w których tradycyjne, wiejskie dobrosąsiedztwo zastępują miejską anonimowość.*

Cel nadrzędny:

Nowoczesna gmina, która na bazie swojego położenia i zasobów naturalnych oraz w oparciu o aktywną współpracę z miastem Głogowem i partnerami regionalnymi tworzy komfortowe i przyjazne warunki życia oraz wspiera aktywność swoich mieszkańców, kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju i zarządzania we wszystkich aspektach swojego działania.

Cele główne:

Sfera środowiskowa/przestrzenna: Racjonalne zagospodarowanie gminy zapewniające wysoką jakość życia mieszkańców oraz skuteczną ochronę zasobów naturalnych.

Cel szczegółowy 1.1: Wysoka jakość życia oraz dostępność komunikacyjna dzięki rozwojowi infrastruktury technicznej.

Cel szczegółowy 1.2: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego oraz zachowanie zrównoważonych stosunków wodnych

Cel szczegółowy 1.3: Rozwój turystyki i rekreacji poprzez promocję i wykorzystanie potencjału położenia, walorów przyrodniczych oraz lokalnego dziedzictwa

Cel szczegółowy 1.4: Wdrożenie aktywnej i systematycznej edukacji ekologiczno-przyrodniczej.

Sfera społeczna: Integrująca polityka oraz funkcjonalna i wielofunkcyjna infrastruktura społeczna.

Cel szczegółowy 2.1: Doskonalenie oferty i infrastruktury edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej.

Cel szczegółowy 2.2. Integrująca i aktywizująca polityka społeczna

Cel szczegółowy 2.3: Odnowa wsi i integracja społeczności lokalnych

Cel szczegółowy 2.4: Tworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw obywatelskich i organizacji społecznych

Cel szczegółowy 2.5: Sprawna i nowoczesna administracja publiczna.

Sfera gospodarcza: Rozwój przedsiębiorczości oraz doskonalenie oferty gospodarczej i inwestycyjnej Gminy Głogów.

Cel szczegółowy 3.1: Rozwój i promocja oferty inwestycyjnej gminy.

Cel szczegółowy 3.2. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Głogów

Głównym elementem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Głogów jest wdrażanie nowoczesnych rozwiązań, uwzględniających aspekt energetyczny, ekologiczny, a także edukacyjny

PGN dla Gminy Głogów zawiera następujące cele strategiczne:

1. Dążenie do utrzymania niskoemisyjnego wzrostu gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa, tj. rozwoju gospodarczo-społecznego Gminy Głogów następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną
2. Ograniczenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych z instalacji wykorzystywanych na terenie Gminy Głogów, a także emisji pochodzącej z transportu mające na celu spełnienie norm w zakresie jakości powietrza
3. Zwiększenie efektywności wykorzystania/ wytwarzania energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii
4. Rozwój innowacyjnej gospodarki lokalnej opartej o wiedzę oraz nowoczesne technologie
5. Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej, a także rewitalizacja zdegradowanych obszarów.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głogów

Podstawowym celem „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głogów” jest nakreślenie możliwości rozwoju urbanistycznego potencjalnych terenów inwestycyjnych oraz uwzględnienie procesów przekształcania się jednostek osiedleńczych przy zachowaniu walorów ekologicznych oraz krajobrazowych środowiska naturalnego.

Za główne kierunki rozwoju przyjęto:

- ❖ rozwój zabudowy mieszkaniowej,
- ❖ zwiększenie roli sektora usług,
- ❖ pobudzenie aktywności gospodarczych.

Zakłada się, że nowe inwestycje zwiększą rolę gminy w regionie, zapewnią miejsca pracy. Studium wskazuje konieczność aktywnego promowania terenów inwestycyjnych w celu przyciągnięcia pożądanych grup inwestorów. Inwestycjom budowlanym będzie towarzyszyć rozwój sieci infrastruktury technicznej, zwłaszcza dróg i kanalizacji sanitarnej. Dla zrównoważenia obciążeń inwestycyjnych Studium ustala podjęcie działań projektowych oraz prawnych, zmierzających do zachowania wysokich walorów ekologicznych.

Wyrażać się to będzie w:

- ❖ zwiększeniu powierzchni terenów zalesionych,
- ❖ rekultywacji składowisk odpadów,
- ❖ zakazie zabudowy na obszarach poza obszarami wyznaczonymi pod funkcje mieszkaniowe i aktywności gospodarczych (zakaz zabudowy terenów rolnych),
- ❖ ograniczeniu możliwości podziału nieruchomości gruntowych na działki mniejsze niż 5 ha

Głównym zadaniem Studium jest wzmacnianie proekologicznych działań chroniących naturalne zasoby przyrody, substancji zabytkowej oraz kontynuację pozytywnych trendów rozwoju przestrzennego, uwzględniającego specyfikę gminy. Na jej terenie nie występują krytyczne sytuacje konfliktowe wymagające radykalnych przeciwdziałań w przestrzeni. Niemniej dotychczasowe działania spowodowały dysharmonię i nadmierne obciążenie ekologiczne niektórych obszarów gminy. Z tego powodu szczególnie istotnym będzie oszczędne, racjonalne określenie arealów pod nową zabudowę.

Główne założenia rozwoju przestrzennego gminy to:

- ❖ koncentracja i ukierunkowanie ruchu budowlanego,
- ❖ wyodrębnienie ośrodków dominujących oraz uzupełniających,
- ❖ podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez łatwiejszy dostęp do usług handlu, kultury oraz sportu i rekreacji. Ich zaistnienie i utrzymanie uwarunkowane jest odpowiednio skoncentrowanym popytem,
- ❖ scalanie istniejących miejscowości przez wypełnianie wolnych przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi. Zwiększenie efektywności wykorzystania istniejących terenów uzbrojonych, systemów transportu, telekomunikacji oraz odprowadzania odpadów,
- ❖ wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę tylko w niektórych miejscowościach i ich planowe, sukcesywne wypełnianie. Powstrzymanie dokonywania podziałów na działki budowlane bez

kompleksowego zaprojektowania oraz wykonania sieci ulic lokalnych i dojazdowych wraz z infrastrukturą,

- ❖ oddzielenie nowych układów funkcjonalno - przestrzennych poprzez utrzymanie terenów niezabudowanych wokół historycznego układu urbanistycznego miejscowości i dostosowanie charakteru nowej zabudowy do sąsiednich budynków.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Głogów

Strategicznym celem Programu jest realizacja głównego założenia zawartego w dokumencie „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032” – Usunięcie wyrobów zawierających azbest do 2032 roku.

Celami operacyjnymi Programu są:

A spowodowanie oczyszczenia obszaru Gminy Głogów z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,

B spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym do spełnienia wymogów ochrony środowiska,

C stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Kierunkami działań są:

A.1 Utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest

A.2 Oczyszczanie terenów Gminy oraz innych terenów publicznych (problem z ustaleniem własności)

A.3 Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot, spółdzielni mieszkaniowych i innych przedsiębiorców

B.1 Edukacja mieszkańców

C.1 Monitoring realizacji Programu

Zadania wyznaczone do realizacji zawarte w harmonogramie realizacji zadań:

A.1.1 Inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych i budynkach komunalnych

A.1.2 Wprowadzenie do elektronicznej bazy danych posiadanych informacji o lokalizacji wyrobów zawierających azbest

A.2.1 Sporządzenie wykazu danych o lokalizacji odpadów zawierających azbest do usunięcia

A.3.1 coroczne opracowywanie Regulaminu dofinansowania działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest dla osób fizycznych

A.3.2 coroczne sporządzanie rejestru wniosków do realizacji

A.3.3 okresowe coroczne usuwanie wyrobów zawierających azbest

B.1.1 Przygotowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych o przyjętym „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Głogów na lata 2012-2032”

B.1.2 Przygotowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych na temat szkodliwości azbestu, bezpiecznego postępowania z wyrobami azbestowymi oraz sposobach ich usuwania i o obowiązkach właścicieli nieruchomości związanych z posiadaniem wyrobów zawierających azbest

C.1.1 Sporządzanie rocznych sprawozdań w zakresie ilości usuniętych wyrobów azbestowych

C.1.2 Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Głogów.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Głogów na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021

Wyznaczone w Programie cele:

Komponent: *Powietrze i Klimat*

- ❖ Cel długookresowy: Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym
Cel krótkookresowy: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
- ❖ Cel długookresowy: Ochrona powietrza atmosferycznego
Cel krótkookresowy: Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza

Komponent: *Gospodarka odpadami*

- ❖ Cel długookresowy: Usunięcie wyrobów zawierających azbest (do 2032 roku)
Cel krótkookresowy: Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy

Komponent: *Gospodarka wodno-ściekowa*

- ❖ Cel długookresowy: Poprawa funkcjonowania gospodarki wodno- ściekowej
Cel krótkookresowy: Zwiększenie udziału przydomowych oczyszczalni ścieków w gospodarce

ściekowej gminy

- ❖ Cel długookresowy: Poprawa funkcjonowania gospodarki wodno- ściekowej
Cel krótkookresowy: Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej
- ❖ Cel długookresowy: Poprawa funkcjonowania gospodarki wodno- ściekowej
Cel krótkookresowy: Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej
- ❖ Cel długookresowy: Poprawa funkcjonowania gospodarki wodno- ściekowej
Cel krótkookresowy: Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej
- ❖ Cel długookresowy: Redukcja udziału zbiorników bezodpływowych (szamb) w gospodarce ściekowej gminy
Cel krótkookresowy: Zwiększenie częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych

(szamb)

Komponent: *Hałas*

- ❖ Cel długookresowy: Ochrona przed hałasem
Cel krótkookresowy: Ograniczenie wpływu hałasu drogowego

Komponent: *Energetyka*

❖ Cel długookresowy: Spełnienie wymagań prawnych w zakresie norm emisyjnych

Cel krótkookresowy: Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza

❖ Cel długookresowy: Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE

Cel krótkookresowy: Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE

Komponent: Zasoby wodne

❖ Cel długookresowy: Poprawa stanu i jakości wód

Cel krótkookresowy: Ograniczenie zanieczyszczenia wód

❖ Cel długookresowy: Poprawa stanu i jakości wód

Cel krótkookresowy: Rozwój i modernizacja systemu melioracji wodnej

❖ Cel długookresowy: Działania przeciwpowodziowe

Cel krótkookresowy: Działania przeciw podtopieniom

WIZJA, CELE, DZIAŁANIA

Wizja realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów to obraz oczekiwanego stanu Gminy oraz główne cele GPR dla Gminy Głogów polegają na wyznaczeniu i opisanu obszarów dysfunkcyjnych zlokalizowanych w Gminie oraz przede wszystkim zaprogramowaniu spójnych działań, mających za zadanie wyprowadzić wskazane obszary z sytuacji kryzysowej.

Rewitalizacja społeczno-gospodarcza obszarów zdegradowanych Gminy Głogów

Cele szczegółowe, które mają za zadanie ograniczyć problemy społeczne, środowiskowe, gospodarcze oraz przestrzenno-funkcjonalne i techniczne gminy, na obszarze kryzysowym to:

1. Poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy w każdym wieku oraz promowanie własnej działalności gospodarczej;
2. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego;
3. Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców w każdym wieku;
4. Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych;
5. Poprawa bezpieczeństwa publicznego;
6. Prawidłowa gospodarka odpadami i dbałość o środowisko naturalne

PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Dla osiągnięcia zarysowanej wizji, a także celów szczegółowych rewitalizacji, w oparciu o identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także możliwości inwestycyjnych, wyznaczono zbiór przedsięwzięć wdrożeniowych.

W opisie przedsięwzięć uwzględniono:

- ❖ liczbę porządkową,
- ❖ nazwę projektu,
- ❖ nazwę wnioskodawcy,
- ❖ krótki opis problemu, który ma rozwiązać realizacja projektu,
- ❖ cel (cele) projektu,
- ❖ zakres realizowanych zadań,
- ❖ miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (np. adres),
- ❖ orientacyjną wartość projektu,
- ❖ okres realizacji,
- ❖ prognozowane rezultaty,
- ❖ wskaźniki monitoringu,
- ❖ źródła finansowania.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

PODOB SZAR REWITALIZACJI A – PRZEDMOŚCIE

LISTA A

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Rewitalizacja obiektu wraz z zabezpieczeniem funkcjonowania budynku wyłączzonego z użytkowania przez ludowy zespół sportowy "Sparta Przedmoście" na potrzeby działalności Ochotniczej Straży Pożarnej w Przedmościu
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Głównym Celem działania rewitalizacyjnego budynku jest jak najszybsze przeprowadzenie niezbędnych prac naprawczych oraz renowacyjnych tak aby jego funkcjonalność mogła być wykorzystywana dla zaspokojenia potrzeb działalności wynikającej ze statutu organizacyjnego Ochotniczej straży pożarnej w Przedmościu. Do tej pory OSP użytkuje budynek który nie zapewnia odpowiednich warunków lokalnych tzn. Obiekt poza utworzoną prowizoryczną szatnią dla strażaków nie posiada absolutnie żadnego zaplecza socjalnego, sanitarnego, administracyjnego, czy magazynowego. Obiekt nie posiada ogrzewania, a w okresie zimowym w trakcie niskich temperatur samochód gaśniczy jest pozbawiany wody ze względu na obawy uszkodzenia układów na skutek działania mrozów. Obiekt nie posiada toalet, nie posiada bieżącej wody, po zakończeniu działań ratowniczych nie ma możliwości korzystanie z podstawowych zasad higieny, nie ma możliwości skupiania na obiekcie młodzieży którą rekrutowanej dla potrzeb rozwoju OSP, nie ma miejsca na zagospodarowania biura, sekretariat , dokumentacja OSP przechowywana jest poza obiektem. Zarząd OSP na posiedzeniach wynikających z działalności nie ma możliwości prowadzenia prac we własnym lokalu. Obiekt do rewitalizacji, na przestrzeni ostatnich lat był wykorzystywany na potrzeby Zespołu sportowego w 85% oraz na potrzeby działalności Sołtysa miejscowości w 15 %. Wszystkie z istniejących wewnątrz pomieszczeń wymagają remontów, napraw technicznych lub co najmniej poprawy estetyki. Wśród celów szczegółowych zadania wymienić należy wzrost efektywności OSP poprzez podniesienie możliwość rekrutacji, szkoleń kolejnych młodszych pokoleń, podniesienie jakości spędzania ich wolnego czasu, poprawa jakości funkcjonowania sekretariatu oraz biura OSP, możliwość skoszarowania ratowników, poprawa komfortu strażaków w każdym zakresie działalności oraz stworzenie odpowiednich warunków korzystania oraz przechowywania sprzętu ratowniczego.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	- mieszkańcy obszaru rewitalizacji - Przedmoście; - pracownicy OSP w Przedmościu; - dzieci i młodzież obszaru rewitalizacji - Przedmoście; - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	1 600 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD Działanie 6.3 (maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa bezpieczeństwa na terenie obszaru rewitalizacji, poprawa komfortu pracy służb ratunkowych na terenie obszaru rewitalizacji, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, wzrost aktywności społecznej lokalnej młodzieży w

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Rewitalizacja obiektu wraz z zabezpieczeniem funkcjonowania budynku wyłączzonego z użytkowania przez ludowy zespół sportowy "Sparta Przedmoście" na potrzeby działalności Ochotniczej Straży Pożarnej w Przedmoście
	ramach działalności OSP, wzrost motywacji do pracy strażaka ochotnika, alternatywa spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wskaźniki produktu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]
Wskaźniki rezultatu	Liczba ochotników w szeregach OSP Przedmoście [osoby]

DZIAŁANIE II	
Nazwa działania	Rewitalizacja obiektu stacjonowania, bazy sprzętowej oraz systemu funkcjonowania Ochotniczej Straży Pożarnej w Przedmoście
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Głównym celem działania jest poprawa bezpieczeństwa na terenie miejscowości Przedmoście oraz a terenie całej Gminy Głogów. Wśród celów szczegółowych należy wymienić wzrost efektywności walki z powodzią, pożarami, klęskami żywiołowymi, a także wzrost mobilności, zdolności bojowej oraz skuteczności w działaniach ratowniczych. Ponadto realizacja działania przyczyni się do promocji OSP jako alternatywy spędzania wolnego czasu przez młodsze pokolenia mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także całej Gminy Głogów. Ponadto rewitalizacja budynku przyczyni się do poprawy komfortu pracy OSP poprzez stworzenie odpowiedniego zaplecza, sekretariatu oraz odpowiedniego miejsca przechowywania sprzętu ratowniczego. Modernizacja budynku pozwoli skoszarować ratowników.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	- mieszkańcy obszaru rewitalizacji - Przedmoście; - pracownicy OSP w Przedmoście; - dzieci i młodzież obszaru rewitalizacji - Przedmoście; - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	1 200 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD Działanie 6.3 (maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa bezpieczeństwa na terenie obszaru rewitalizacji, poprawa komfortu pracy służb ratunkowych na terenie obszaru rewitalizacji, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, wzrost aktywności społecznej lokalnej młodzieży w ramach działalności OSP, wzrost motywacji do pracy strażaka ochotnika, alternatywa spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wskaźniki produktu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]
Wskaźniki rezultatu	Liczba ochotników w szeregach OSP Przedmoście [osoby]

LISTA B

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Rewitalizacja niezagospodarowanego placu przy ul. Krzywej w Przedmościu
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Głównym Celem działania rewitalizacyjnego jest Poprawa estetyki miejscowości Przedmoście oraz podniesienie jakości życia i zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu mieszkańców. Wśród celów szczegółowych zadania wymieniamy wzrost aktywności mieszkańców, walka z nudą, możliwość spędzania wolnego czasu, inspirowania młodszych pokoleń do tworzenia dobra wspólnego, poprawa jakości funkcjonowania niezagospodarowanego terenu. Opuszczony plac przy ul. Krzywej w Przedmościu to niewielki obszar o nieregularnym kształcie, choć jest dobrze usytuowany i dawniej pełnił nawet funkcję „prowizorycznego” placu zabaw to nigdy nie doczekał się odpowiedniego zagospodarowania. Obszar od kilku lat jest zaniedbany i nie znaleziono pomysłu ani koncepcji na utworzenie w nim czegoś estetycznego, łatwego w utrzymaniu i jednocześnie atrakcyjnego dla mieszkańców dającego możliwość spędzania w ciekawy sposób wolnego czasu.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	- mieszkańcy obszaru rewitalizacji - Przedmoście; - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2019
Szacowana wartość projektu	
Źródło finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 lub Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, budżet Gminy Głogów
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, wzrost aktywności i integracji społeczności lokalnej, stworzenie alternatywy spędzania czasu wolnego. Dostosowanie przestrzeni publicznej dla osób w każdym wieku oraz do potrzeb osób niepełnosprawnych
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów [m ²]
Wskaźniki rezultatu	Liczba mieszkańców odwiedzających zrewitalizowany teren [osoby]

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE II	
Nazwa działania	Rewitalizacja Kaplicy Cmentarnej oraz zabytkowego cmentarza
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Wykonanie wszystkich prac budowlanych, konserwatorskich i restauratorskich powstrzyma dalszą destrukcję Kaplicy. Przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa oraz wpłynie pozytywnie na wizerunek i estetykę kaplicy i cmentarza. Ponadto, w ramach działania realizowane będą inwestycje w zakresie poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru rewitalizacji Przedmoście, • mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017
Szacowana wartość projektu	1 600 000,00 zł
Źródło finansowania	
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprawa mobilności, poprawa estetyki i wizerunku obiektów zabytkowych na terenie obszaru rewitalizacji
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów [m2]
Wskaźniki rezultatu	-

DZIAŁANIE III	
Nazwa działania	Promocja racjonalnej gospodarki odpadami, w tym unieszkodliwianie wyrobów azbestowych
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania będą prowadzone kampanie edukacyjne i promocyjne w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a także w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania do demontażu i transportu wyrobów zawierających azbest. Działania te będą realizowane w świetlicach wiejskich oraz placówkach oświatowych na obszarze rewitalizacji.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru rewitalizacji Przedmoście, • mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017 - 2023
Szacowana wartość projektu	10 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD Działanie 4.1 (maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości środowiska w obszarze rewitalizacji, • Pozytywny wpływ usuwania azbestu na zdrowie mieszkańców
Wskaźniki produktu	Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest [Mg]
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów [osoby]

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE IV	
Nazwa działania	Kampanie edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa drogowego
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów, KPP Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania będą prowadzone kampanie edukacyjne i promocyjne w zakresie bezpieczeństwa drogowego. Niezwykle istotne w takich kampaniach jest uświadamianie mieszkańców, jak niewiele trzeba aby doszło do zdarzenia drogowego (wypadku, kolizji) na konkretnych przykładach (filmy, symulacje). W ramach kampanii edukacyjnych zostaną wręczone materiały informacyjne oraz odblaski.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru rewitalizacji Przedmoście, • mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018 - 2023
Szacowana wartość projektu	5 000,00 zł
Źródło finansowania	budżet gminy
Prognozowane rezultaty projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa drogowego
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników kampanii edukacyjnych [osoby]
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zdarzeń drogowych [szt.]

DZIAŁANIE IV	
Nazwa działania	Wsparcie osób poszukujących pracy oraz pomoc w założeniu własnej działalności gospodarczej
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów, PUP Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania będą prowadzone punkty konsultacyjne oraz spotkania aktywizujące zawodowo osoby bezrobotne, poszukujące pracy lub rozważających założenie własnej działalności gospodarczej. Działanie to realizowane będzie w partnerstwie z lokalnymi przedsiębiorcami. Celem będzie dostosowanie siły roboczej do aktualnych potrzeb rynku pracy.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru rewitalizacji, • przedsiębiorcy obszaru rewitalizacji, • stowarzyszenia i organizacje z obszaru rewitalizacji, • mieszkańcy, przedsiębiorcy, stowarzyszenia i organizacje z terenu gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	50 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD Działanie 8.2 (maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa drogowego

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE IV	
Nazwa działania	Wsparcie osób poszukujących pracy oraz pomoc w założeniu własnej działalności gospodarczej
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników aktywizacji zawodowej [osoby]
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zatrudnionych po opuszczeniu szkolenia [osoby]

DZIAŁANIE V	
Nazwa działania	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami do granic działek w miejscowości Przedmoście i Bytnik
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Przedmiotem działania jest budowa zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej tłocznej i grawitacyjnej mającej na celu odprowadzenie ścieków socjalno – bytowych z istniejących oraz nowoprojektowanych budynków w miejscowościach Przedmoście i Bytnik.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Przedmoście
Grupa docelowa	- mieszkańcy obszaru rewitalizacji - Przedmoście; - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2020
Szacowana wartość projektu	18 000 000,00 zł
Źródło finansowania	NFOŚiGW (65% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (35% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa stanu środowiska, poprawa warunków bytowych mieszkańców
Wskaźniki produktu	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km]
Wskaźniki rezultatu	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków [RLM]

PODOB SZAR REWITALIZACJI B – RUSZOWICE

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Celem działania jest modernizacja energetyczna budynków wielorodzinnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji Ruszowice. W ramach działania przewiduje się montaż odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie budynków. Realizacja działania przyczyni się do poprawy warunków bytowych mieszkań komunalnych, a także wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w Gminie Głogów.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Ruszowice
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	200 000,00 zł

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa jakości powietrza, ograniczenie emisji CO2, poprawa warunków bytowych mieszkańców, ograniczenie kosztów na pokrycie potrzeb energetycznych
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba instalacji OZE [szt.]
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkość zaoszczędzonej energii [MWh]

DZIAŁANIE II	
Nazwa działania	Adaptacja budynku nieistniejącej szkoły na potrzeby OSP
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania przewiduje się zaadaptowanie niszczonego budynku po byłej szkole na potrzeby OSP. Budynek wymaga remontu oraz dostosowania do pełnienia nowej funkcji. Modernizacja budynku przyczyni się nie tylko do poprawy bezpieczeństwa na tym terenie (nieużytkowany budynek może stanowić zagrożenie), ale także pozwoli stworzyć miejsce spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Budynek poza funkcjami jakie będą pełnione w ramach OSP (głównie szkolenia z zakresu pierwszej pomocy), będzie pełnił rolę miejsca integracji lokalnej społeczności. W wyremontowanym budynku prowadzone będą działania z zakresu edukacji ekologicznej (gospodarka odpadami, niska emisja, azbest) oraz z zakresu aktywizacji zawodowej oraz ograniczenia wykluczenia społecznego osób dotkniętych ubóstwem, chorobą, niepełnosprawnością czy bezrobociem. Ponadto, w miejscu tym przewiduje się działania aktywizujące dla seniorów, którzy bardzo często po śmierci współmałżonka zamykają się we własnych domach i nie angażują się w sprawy lokalne.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Ruszowice
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	2 000 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	poprawa bezpieczeństwa publicznego, wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprawa estetyki i dostępności przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zmodernizowanego budynku
Wskaźniki rezultatu	Liczba spotkań integracyjnych i aktywizujących zorganizowanych na obszarze rewitalizacji

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE III	
Nazwa działania	Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez wspólne działania pielęgnacyjne przydomowych ogródków
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania planuje się ogłoszenie konkursu dla mieszkańców obszaru rewitalizacji na najpiękniejszy ogródek przy budynkach wielorodzinnych. Celem działania jest zwiększenie integracji mieszkańców, którzy, aby stworzyć piękny ogródek będą musieli wspólnie opracować koncepcję, podzielić zakres obowiązków i zrealizować zaplanowane zadania. Do oceny zostanie wytypowane jury z obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy budynku, przy którym ogródek zostanie oceniony najwyżej zostaną nagrodzeni. Konkursy te będą się odbywały corocznie.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Ruszowice
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	50 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców, wzrost integracji społecznej mieszkańców, pomoc sąsiedzka, poprawa estetyki przestrzeni publicznej
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów
Wskaźniki rezultatu	Liczba mieszkańców zaangażowanych w prace pielęgnacyjne ogródków

PODOB SZAR REWITLIZACJI C – WILKÓW

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Stworzenie bezpiecznych i dostępnych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Celem działania jest zagospodarowanie terenu pod kątem stworzenia miejsca odpoczynku i rekreacji dla mieszkańców obszarów rewitalizacji. W ramach działania zostaną wykonane elementy tzw. małej architektury (ławeczki, kosze na śmieci, tablice informacyjne, wiaty, stojaki na rowery itd.). W miejscu tym prowadzone będą spotkania integracyjne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz działania edukacyjne dla najmłodszych.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Wilków
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	500 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	poprawa estetyki przestrzeni publicznej, poprawa bezpieczeństwa publicznego, wzrost integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu [ha]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników kampanii edukacyjnych [szt.]

DZIAŁANIE II	
Nazwa działania	Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy Głogów
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Utworzenie ścieżki dydaktycznej i ekologicznej na terenie obszaru rewitalizacji przyczyni się do wzrostu tożsamości mieszkańców w zakresie miejsca zamieszkania. Poprzez promocję lokalnych walorów wzrośnie świadomość mieszkańców obszarów rewitalizacji.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Wilków
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	100 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, wzrost świadomości mieszkańców w zakresie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru rewitalizacji
Wskaźniki produktu	Liczba tablic edukacyjnych [szt.]
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających teren rekreacyjny [szt.]

PODOBSZAR REWITALIZACJI D – STARE SERBY

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Stworzenie dostępnego miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji – przeniesienie świetlicy wiejskiej
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Obecna świetlica wiejska zajmuje niewielką powierzchnię i mieści się w mieszkaniu w budynku wielorodzinnym. Przez jej lokalizację oraz powierzchnię możliwości działania świetlicy są ograniczone. Ponadto, zajmowana jest powierzchnia, która mogłaby zostać wykorzystana na mieszkania komunalne dla osób potrzebujących. Dlatego też zostało zaplanowane przeniesienie świetlicy wiejskiej na działkę nr 20, gdzie powstanie budynek dostosowany do potrzeb wszystkich mieszkańców. Świetlica wiejska ze względu na zmianę lokalizacji będzie mogła poszerzyć swoją działalność o organizację spotkań dla większego grona mieszkańców, organizowanie imprez dla mieszkańców (np. spotkania opłatkowe, zabawy andrzejkowe itd.). Ponadto, w budynku prowadzone będą warsztaty w zakresie aktywizacji zawodowej, integracji osób wykluczonych społecznie oraz zajęcia z zakresu pierwszej pomocy.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Stare Serby
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	1 000 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, poprawa warunków bytowych w budynku wielorodzinnym
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru [ha]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników spotkań [szt.]

DZIAŁANIE II	
Nazwa działania	Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych na terenie miejscowości Stare Serby oraz poprawa efektywności energetycznej budynku wielorodzinnego
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Działanie to silnie powiązane jest z poprzednim. Po przeniesieniu świetlicy wiejskiej zwolni się przestrzeń, która zostanie zaadaptowana na mieszkania komunalne. Ponadto, w ramach działania planuje się docieplenie ścian, montaż OZE oraz szeroko pojęte działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej. Szczegółowy zakres działania zostanie określony po przeprowadzeniu audytu energetycznego budynku.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Stare Serby
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	200 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprawa jakości powietrza, ograniczenie emisji CO ₂
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zmodernizowanego budynku [m ²]
Wskaźniki rezultatu	Powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych [m ²]

DZIAŁANIE III	
Nazwa działania	Utworzenie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania przewiduje się zagospodarowanie terenów kolejowych na cele rekreacyjne. Stworzenie takiego miejsca na terenie obszaru rewitalizacji zachęci mieszkańców w różnym wieku do wyjścia ze swoich domów i aktywnego spędzania czasu wolnego. Na terenach kolejowych stworzona zostanie ścieżka rowerowa wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Teren zostanie także wzbogacony o tablice informacyjne. Na tak przygotowanym terenie prowadzone będą działania aktywizujące dzieci i seniorów – gry terenowe.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Stare Serby
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2020
Szacowana wartość projektu	1 000 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD 2014-2020, budżet Gminy
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, wzrost świadomości mieszkańców w zakresie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru rewitalizacji
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów [ha]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników gier terenowych [szt.]

PODOBSZAR REWITALIZACJI D – GRODZIEC MAŁY

LISTA A

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Grodźcu Małym
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania planowana jest modernizacja oraz doposażenie budynku świetlicy wiejskiej w Grodźcu Małym. Tak przygotowany budynek będzie pełnił funkcję miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także Gminy Głogów. W wyremontowanym i dostosowanym do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Pozwoli to ograniczyć stopień wykluczenia społecznego, zwiększyć integrację i aktywność społeczną.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Grodziec Mały
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów, stowarzyszenia i organizacje społeczne z terenu Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	500 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD Działanie 6.3 (maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców, wzrost integracji lokalnej społeczności, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, stworzenie alternatywy spędzania czasu wolnego dla mieszkańców w różnym wieku z obszaru rewitalizacji, ograniczenie stopnia wykluczenia społecznego
Wskaźniki produktu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]
Wskaźniki rezultatu	Liczba mieszkańców uczestniczących w spotkaniach w świetlicy wiejskiej [osoby]

LISTA B

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego i mobilności na terenie miejscowości Grodziec Mały
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania przewidziana jest modernizacja i rozbudowa ciągów pieszych, rowerowych oraz sieci dróg na terenie Gminy Głogów. Realizacja działania przyczyni się do ograniczenia liczby zdarzeń drogowych, gdyż odpowiednio dostosowana infrastruktura drogowa umożliwi ochronę pieszych i rowerzystów. Ponadto, uzupełnione oświetlenie uliczne pomoże rozwiązać problem ze słabą widocznością pieszych (w tym przede wszystkim dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych) i rowerzystów. Działanie to zostanie wsparte szeregiem kampanii edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa na drodze (akcje rozdawania odblasków itd.)
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Grodziec Mały
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2020
Szacowana wartość projektu	500 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD Działanie 6.3 (maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego, redukcja liniowej emisji zanieczyszczeń powietrza, ograniczenie hałasu, poprawa dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych
Wskaźniki produktu	Długość zmodernizowanych dróg, ciągów pieszych i rowerowych
Wskaźniki rezultatu	Liczba wypadków komunikacyjnych z udziałem pieszych i rowerzystów [osoby]

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE III	
Nazwa działania	Stworzenie terenu rekreacyjnego wraz z ścieżką rowerową
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	W ramach działania przewiduje się utworzenie terenów rekreacyjnych wzdłuż terenów kolejowych. Będzie to uporządkowanie terenu, wyznaczenie ścieżki rowerowej, ustawienie elementów tzw. małej architektury oraz tablic informacyjnych w zakresie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru rewitalizacji. W tak przystosowanym miejscu prowadzone będą działania zachęcające mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Grodziec Mały
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2020
Szacowana wartość projektu	500 000,00 zł
Źródło finansowania	RPO WD Działanie 6.3 (maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego, redukcja liniowej emisji zanieczyszczeń powietrza, ograniczenie hałasu, poprawa dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów [ha]
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających zrewitalizowany teren [szt.]

PODOB SZAR REWITALIZACJI D –SERBY

LISTA B

DZIAŁANIE I	
Nazwa działania	Doposażenie placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w Serbach
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Działanie obejmować będzie stworzenie bezpiecznego i dostępnego dla wszystkich dzieci w miejscowości Serby. Ważne jest, aby rodzice mieli pewność, że ich dzieci bawią się w miejscu odpowiednio przystosowanym i bezpiecznym. Stworzenie nowoczesnego placu zabaw będzie miało wpływ na wzrost estetyki i atrakcyjności miejscowości Serby, ponieważ młodzi ludzie wybierając miejsce zamieszkania zwracają uwagę właśnie na możliwości spędzania wolnego czasu dla siebie oraz swoich pociech. Zmodernizowany plac zabaw będzie także doskonałym miejscem do prowadzenia wszelakich działań edukacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wpłynie to pozytywnie na aktywność i integrację społeczną mieszkańców.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Serby
Grupa docelowa	- mieszkańcy obszaru rewitalizacji - Serby; - mieszkańcy Gminy Głogów

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	200 000,00 zł
Źródło finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 lub Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, budżet Gminy Głogów
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, wzrost aktywności i integracji społeczności lokalnej, stworzenie alternatywy spędzania czasu wolnego. Dostosowanie przestrzeni publicznej do najmłodszych mieszkańców obszar rewitalizacji.
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów [m2]
Wskaźniki rezultatu	Liczba kampanii edukacyjnych i integracyjnych na zrewitalizowanym obszarze [szt.]

DZIAŁANIE II	
Nazwa działania	Zagospodarowanie nabrzeża stawu w Serbach
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Celem działania jest zagospodarowanie poprzez uporządkowanie terenu oraz postawienie elementów małej architektury (wiata, ławki, stołki, grill, miejsce na ognisko, stojaki na rowery). Zagospodarowanie terenu pozwoli stworzyć miejsce spotkań i integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Teren ten stanowić będzie miejsce prowadzenia zbiórek drużyny harcerskiej.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Serby
Grupa docelowa	-mieszkańcy obszaru rewitalizacji Serby, - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	500 000,00 zł
Źródło finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 lub Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, budżet Gminy Głogów
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, wzrost aktywności i integracji społeczności lokalnej, stworzenie alternatywy spędzania czasu wolnego. Dostosowanie przestrzeni publicznej do najmłodszych mieszkańców obszar rewitalizacji.
Wskaźniki produktu	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów [m2]
Wskaźniki rezultatu	Liczba członków drużyny harcerskiej [osoby]

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE III	
Nazwa działania	Poprawa jakości oraz dostępności usług edukacyjnych, w tym opieki przedszkolnej i żłobkowej
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Celem działania jest doposażenie placówek oświatowych na terenie podobszaru rewitalizacji Serby, m.in. poprzez zakup nowych mebli, dywanów, mat edukacyjnych, stolików, ławek i krzesłek. Przewiduje się utworzenie sali integracji sensorycznej. Z posiadanych opinii i orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej wynika, że coraz więcej dzieci wymaga pomocy w formie zajęć rozwijających małą i dużą motorykę. Ponadto, w ramach działania planuje się utworzenie grupy żłobkowej. Wpłynie to pozytywnie na stopień bezrobocia na terenie obszaru rewitalizacji, ponieważ umożliwi to szybszy powrót do pracy młodych rodziców, którzy bardzo często mają problem ze znalezieniem opieki dla swoich dzieci. Realizacja zadania da szansę wczesnego wspomagania dzieci i pełnego ich rozwoju. Wpłynie także pozytywnie na osiedlanie się mieszkańców w miejscowości Serby, gdzie najmłodszy będą mieli dostęp do nowoczesnej i dostosowanej oferty edukacyjnej.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Serby
Grupa docelowa	-mieszkańcy obszaru rewitalizacji Serby, - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	1 000 000,00 zł
Źródło finansowania	PRO WD Działanie 7.1 (maksymalnie do 85% kosztów kwalifikowalnych), budżet Gminy Głogów (minimum 15% kosztów kwalifikowalnych)
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych, wyrównanie szans wśród najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji w kwestii edukacji i rozwoju
Wskaźniki produktu	Liczba doposażonych placówek oświatowych [szt.]
Wskaźniki rezultatu	Liczba dzieci uczestniczących w integracji sensorycznej [osoby], liczba członków grupy żłobkowej [osoby]

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE IV	
Nazwa działania	Poprawa bezpieczeństwa publicznego i drogowego na terenie miejscowości Serby poprzez budowę i modernizację oświetlenia ulicznego
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Bezpieczeństwo publiczne to bardzo ważny czynnik wpływający na jakość życia mieszkańców. Jeśli mieszkańcy będą czuli się bezpiecznie, chętniej będą się osiedlali i zakładali rodziny na terenie obszaru rewitalizacji. Bezpieczna przestrzeń sprzyjać też będzie prowadzeniu działalności gospodarczej. Ponadto, w miejscach dobrze oświetlonych i patrolowanych trudniej o rozwój patologii społecznej i aktów wandalizmu.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Serby
Grupa docelowa	-mieszkańcy obszaru rewitalizacji Serby, - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	200 000,00 zł
Źródło finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, budżet Gminy Głogów
Prognozowane rezultaty projektu	Poprawa bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji, poprawa wizerunku i estetyki przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji, spadek przestępczości.
Wskaźniki produktu	Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych [szt.]
Wskaźniki rezultatu	-

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

DZIAŁANIE V	
Nazwa działania	Dofinansowanie zespołów ludowych oraz klubu sportowego w miejscowości Serby
Podmiot realizujący projekt	Gmina Głogów
Zakres realizowanego projektu	Celem działania jest promocja oraz wsparcie kultury folklorystycznej na terenie obszaru rewitalizacji Serby poprzez dofinansowanie zakupu strojów, dofinansowanie wjazdów na koncerty i festiwale na terenie województwa dolnośląskiego. Ponadto, w ramach działania realizowane będzie wsparcie i promocja klubu sportowego LZS Zawisza Serby, które będzie polegało na uporządkowaniu i rozwoju terenów wokół boiska, w tym także montaż piłko chwytyw zabezpieczających nieruchomości sąsiadujące z boiskiem. Dodatkowo planuje się także montaż nowych ławek dla kibiców.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Serby
Grupa docelowa	-mieszkańcy obszaru rewitalizacji Serby, - mieszkańcy Gminy Głogów
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2018-2023
Szacowana wartość projektu	100 000,00 zł
Źródło finansowania	Ministerstwo Sportu i Turystyki lub Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, budżet Gminy Głogów
Prognozowane rezultaty projektu	Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego, poprawa wyposażenia i infrastruktury sportowej, wzrost aktywności i integracji mieszkańców, promocja sportu i rekreacji w obszarze rewitalizacji
Wskaźniki produktu	Liczba wspartych i promowanych klubów [szt.]
Wskaźniki rezultatu	Liczba członków zespołów ludowych i klubów sportowych [osoby]

MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

W procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów, zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” wzięto pod uwagę konieczność zapewnienia komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych.

Komplementarność przestrzenna to uwzględnienie wzajemnych powiązań zarówno na etapie formułowania, jak i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które wdrażane będą na obszarze rewitalizacji, a także tych poza tym obszarem, lecz na niego wpływających.

Wszystkie projekty rewitalizacyjne zostaną zrealizowane bezpośrednio na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zasięg niektórych projektów podstawowych może wykraczać poza obszar rewitalizacji tak, aby zapewnić rzeczywiste i trwałe rozwiązanie problemów, dopełnianie się przestrzennie oraz mechanizm synergii efektów oddziaływania.

Należy zaznaczyć, że wszystkie projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią one odpowiedzi na zdiagnozowane problemy dla tego obszaru. Przedsięwzięcia, które mogą wykraczać poza obszar rewitalizacji zostały tak skonstruowane, aby eliminować czynniki zjawisk kryzysowych w obszarze rewitalizacji i strefie otaczającej. Dzięki ich realizacji rezultaty procesu rewitalizacji widoczne będą na całym obszarze rewitalizacji i w obszarze otaczającym.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej przedsięwzięć rewitalizacyjnych służyć ma efektywnemu oddziaływaniu programu rewitalizacji na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach). Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają więc wzajemnie się dopełniać przestrzennie, aby zachodził między nimi efekt synergii. W ramach obszaru rewitalizacji, przedsięwzięcia będą prowadzone w wielu różnych miejscach w ramach wszystkich sfer objętych programem rewitalizacji, co pozwoli na realizację kompleksowych a nie punktowych projektów i działań. Projekty realizowane będą w wielu różnych lokalizacjach obszaru kryzysowego, co powinno zapewnić dyfuzję efektów oddziaływania.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej interwencji to także konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych w taki sposób, aby ich realizacja nie skutkowałą przesuwaniem (wypychaniem) problemów na inne obszary lub nie prowadziła do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Zaplanowane projekty i działania w Programie Rewitalizacji zostały tak przygotowane, aby rozwiązywać problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji i eliminować czynniki powodujące zjawiska kryzysowe. Zadbano zatem o to, aby nie następowało przenoszenie problemów na inne obszary gminy.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Wyznaczone projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są one odpowiedzią na główne problemy dla danego obszaru, które zostały wskazane dzięki przeprowadzonej diagnozie. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze. Odpowiedzią na zidentyfikowane w ramach diagnozy potrzeby rewitalizacji (w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym) jest układ strategicznych celów, wyznaczających kierunki podejmowanych działań. Jest on zaplanowany w sposób umożliwiający kompleksową i komplementarną realizację potrzeb oraz rozwiązań problemów na obszarze rewitalizowanym.

Katalog projektów Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów tworzy kompleksowy i komplementarny układ działań. Projekty są ze sobą powiązane logicznie oraz merytorycznie, uzupełniają się i wzajemnie na siebie oddziałują. Ponadto projekty dopełniają się charakterem działań poprzez współistnienie obszarów i oddziaływań „twardych” i „miękkich”.

Część przedsięwzięć rewitalizacyjnych skonstruowana jest w formie zagregowanych zadań, które wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójną całość. Konsekwencją takiego podejścia jest zwiększenie bezpośrednich i pośrednich efektów. Projekty realizowane w ramach Programu dopełniają się, a dzięki wspólnej realizacji tworzą wartość dodaną dla obszaru rewitalizacji i całej gminy. Zaplanowany układ projektów ma przeciwdziałać fragmentacji podejmowanych działań i realizacji wyłącznie punktowych projektów, powinien uruchomić mechanizmy synergii, tak na obszarze rewitalizowanym, jak i w jego otoczeniu. Wskazana w dalszej kolejności tabela wykazuje komplementarność między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa - zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020 jest dokonywane na podstawie analizy i oceny oraz sformułowanych wniosków na temat dotychczasowego sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie (analizę przeprowadza IZ RPO).

Kilka przedsięwzięć realizowanych w Gminie Głogów w latach poprzednich jest spójnych z planowanymi działaniami w okresie 2016-2026:

- Przygotowanie paczek żywnościowych dla podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie;
- Organizacja kolonii letnich dla dzieci z terenu Gminy Głogów;
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Głogów;
- Naprawa nawierzchni dróg na terenie Gminy Głogów;

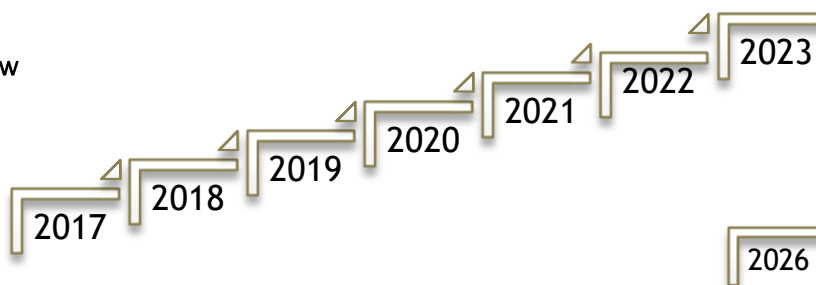
- Modernizacja świetlicy wiejskiej w Zaborniu;
- Aktywacja Sportowa Dzieci i Młodzieży w Gminie Głogów.

Analizując projekty pod kątem okresu finansowania, należy zwrócić uwagę na ciągłość programową. Poniżej przedstawiony został harmonogram prac Programu Rewitalizacji.

**Realizacja przedsięwzięć
rewitalizacyjnych wskazanych w
programie**

**Monitoring wdrażania
programu rewitalizacji**

**Ewaluacja końcowa
wdrażania Programu
Rewitalizacji**

Rysunek 10: Komplementarność międzyokresowa (źródło: opracowanie własne)

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty zawarte w niniejszym Programie mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia. Uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Program zawiera indykatywne ramy finansowe dla wszystkich przedsięwzięć, w tym kwoty finansowania dla każdego z nich.

W Programie zostały wskazane możliwości finansowania projektów rewitalizacyjnych z innych źródeł, w tym z środków programów operacyjnych na lata 2014-2020, z środków polityk i instrumentów krajowych, prywatnych i publicznych źródeł finansowania. Umiejętne wykorzystanie środków finansowania pozwoli uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

W ramach każdego projektu rewitalizacyjnego przedstawione zostały szacowane wartości działań, a także potencjalne źródła ich finansowania. Z uwagi na brak szczegółowych informacji dotyczących projektów niemożliwe jest precyzyjne określenie wkładu własnego jak i źródła oraz poziomu dofinansowania zewnętrznego, stąd w zestawieniu pojawiają się jedynie szacowane wartości ogólne projektów oraz ich wstępne dopasowanie do źródeł finansowania. Ostateczne kwoty kosztów całkowitych i kosztów kwalifikowalnych zostaną dookreślone we wnioskach aplikacyjnych na etapie naboru wniosków o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań, funduszy lub programów, do których dany projekt zostanie skierowany. Przyjmuje się, iż w przypadku niepowodzenia w staraniach o uzyskanie dofinansowania zewnętrznego głównym źródłem finansowania działań będą środki własne projektodawców.

INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Aby zapewnić skuteczną i efektywną realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest znalezienie odpowiednich źródeł ich finansowania. Wytyczne Ministerialne, a także Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku wskazują na konieczność zapewnienia komplementarności tychże źródeł finansowania. Oznacza to, iż w celu uzyskania jak najlepszych efektów programu rewitalizacji należy zdywersyfikować jej finansowanie, w tym m.in. łączyć publiczne środki z prywatnymi. Endogeniczne stymulowanie zdolności inwestycyjnych ma bowiem kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanых zmian. Niniejszy rozdział przedstawia plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Głogów.

Z uwagi na długoterminową perspektywę realizacji procesu rewitalizacji dokładność oszacowania dla poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo zróżnicowana. W przypadku części przedsięwzięć ich wartości są znane m.in. na podstawie sporządzonych kosztorysów, zawartych umów z wykonawcami. W przypadku części przedsięwzięć w chwili obecnej brak jest możliwości dokonania takich szacunków. Rzeczywista wartość przedsięwzięć ustalana będzie na podstawie prowadzonego monitoringu finansowego w oparciu o karty przedsięwzięć, do których przedkładania zobowiązani będą wszyscy realizatorzy przedsięwzięć.

Ze względu na cel prowadzonych działań rewitalizacyjnych, to działania społeczne stanowiąc będą priorytet do realizacji. Potencjalnymi źródłami finansowania działań społecznych realizowanych w ramach GPR są fundusze własne gminy (w tym instytucji publicznych), fundusze europejskie oraz fundusze krajowe, w tym w szczególności w zakresie rozwoju edukacji, kultury oraz aktywizacji osób starszych. W przypadku braku możliwości współfinansowania projektów z funduszy zewnętrznych przewiduje się realizację kluczowych zadań ze środków własnych gminy oraz przy współpracy organizacji pozarządowych, działających na terenie Głogowa.

Wskazana wartość środków nie odzwierciedla pełnego strumienia środków, które zostaną zainwestowane na poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Przewiduje się, że wartość ta będzie powiększona o wartości pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których na dzień przyjęcia Programu Rewitalizacji nie można oszacować oraz o przedsięwzięcia, które będą realizowane poza Programem Rewitalizacji. W szczególności sytuacja taka dotyczyć będzie prywatnych podmiotów, które realizowały będą działania inwestycyjne na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji z własnych środków. W celu zminimalizowania tego zjawiska zakłada się realizację działań informacyjnych i promujących Program Rewitalizacji oraz uruchomienie lokalnych systemów motywacyjnych, które pozwolą na zwiększenie liczby partnerów zaangażowanych w realizację Programu Rewitalizacji.

Proces rewitalizacji prowadzony będzie na obszarach zagospodarowanych, które uległy degradacji. Podjęcie interwencji na tych terenach zwykle wiąże się z koniecznością wydatkowania większych środków finansowych niż w przypadku realizacji inwestycji na terenach nieurbanizowanych. W związku

z powyższym samorząd gminny jak i inne podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne podejmować będą działania zmierzające do pozyskania wsparcia zewnętrznego. W perspektywie finansowej 2014- 2020 planuje się aplikowanie o środki unijne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLiŚ) oraz WFOŚiGW w Wrocławiu. Pozyskane ewentualne środki stanowiąc będą uzupełniające źródło finansowania przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji oraz przyczynią się do sprawniejszego wyprowadzenia wyznaczonych podobszarów z kryzysu.

W świetle obecnych uwarunkowań prawnych i finansowych przewiduje się realizację projektów przez poszczególne podmioty także m.in. z następujących źródeł:

- ❖ „programy środowiskowe” Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, funduszy wojewódzkich dotyczące m.in. realizacji przedsięwzięć powodujących ograniczenie niskiej emisji, prac remontowych prowadzących do kompleksowej termomodernizacji budynku oraz oszczędność energii, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i odnawialnych źródeł energii;
- ❖ fundusze i programy realizowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego np. premia termomodernizacyjna, premia kompensacyjna, program społecznego budownictwa czynszowego, program finansowego wsparcia mieszkań socjalnych i komunalnych Fundusz Dopłat;
- ❖ produkty komercyjne Banku Gospodarstwa Krajowego na społeczne budownictwo czynszowe;
- ❖ Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej - dofinansowanie zadań dotyczących budowy, przebudowy obiektów sportowych;
- ❖ konkursy organizowane przez różne fundacje/firmy.

MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Istotnym aspektem rewitalizacji jest partycypacja społeczna. Aktywowanie i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

Proces powstania dokumentu w Gminie Głogów realizowany był przy założeniu pełnego włączenia mieszkańców i pozostałych interesariuszy podczas tworzenia programu rewitalizacji. W prace nad programem zaangażowani byli przedstawiciele różnych grup społecznych, w tym lokalne organizacje pozarządowe, liderzy głogowskich instytucji, przedsiębiorcy, eksperci oraz mieszkańcy zamieszkujący wybrane obszary zdegradowane. Zaplanowane przez władze Głogów działania miały na celu

wzmocnienie kapitału społecznego zdegradowanych obszarów oraz wsparcie budowy odpowiedzialnej i świadomej wspólnoty.

Udział społeczeństwa obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych.

Udział interesariuszy w procesie rewitalizacji pozwolił na wysłuchanie racji różnych stron oraz dał możliwość odpowiednio wczesnego wychwycenia błędów i potrzeb, a tym samym stworzenia bardziej wyważonych rozwiązań.

Formami konsultacji społecznych, które przewidziano dla niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji jest przede wszystkim:

1) zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej (w szczególności poczty elektronicznej), a także formularzy zgłaszania uwag zamieszczonych na stronie Urzędu oraz BIP;

2) spotkanie z mieszkańcami połączone ze zbieraniem uwag ustnych.

W ramach działań informacyjnych przygotowywane były również liczne materiały promocyjne m. in.: foldery tematyczne, promocyjno-informacyjne z elementami edukacyjnymi dla mieszkańców, artykuły i ogłoszenia w mediach lokalnych i na portalach informacyjnych.

Konsultacje społeczne przy opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów były przeprowadzone w dwóch etapach.

ETAP I – Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Głogów, które trwały w dniach 29 września 2017 do 29 października 2017 r. Interesariusze z terenu Gminy Głogów mogli zgłaszać swoje uwagi i sugestie w formie papierowej, elektronicznej, z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag. Ponadto, dnia 24 października 2017 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Przedmościu zorganizowane zostało spotkanie dla mieszkańców Gminy Głogów, celem którego było przedstawienie głównych założeń projektowanego dokumentu, a także poznanie głównych potrzeb rewitalizacyjnych społeczeństwa.

Raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych został opublikowany na stronie internetowej Gminy Głogów oraz stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

ETAP II – Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów.

SYSTEM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW.

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem, który określa cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania. Pierwszym etapem wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów na lata 2016-2023 będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Gminy Głogów. Zgodnie z ustawą

z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz.U. 2017 poz. 1023), projekt niniejszego dokumentu powinien zostać zaopiniowany przez:

- Zarząd Powiatu Głogowskiego – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu;
- Zarząd Województwa Dolnośląskiego – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa;
- Wojewodę Dolnośląskim – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Wrocławiu,
- gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Komitet Rewitalizacji.

Za wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów na lata 2016-2023 odpowiedzialny jest Wójt Gminy Głogów, we współpracy z:

- Komitetem Rewitalizacji,
- Interesariuszami zewnętrznymi.

Jednym z głównych zadań Programu Rewitalizacji Gminy Głogów jest powołanie do funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji, który będzie odpowiedzialny za koordynowanie i zarządzanie rewitalizacją. Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotawczą-doradczą Wójta. Komitet Rewitalizacji pełni następujące funkcje:

- doradczą;
- opiniotawczą;
- monitorującą;
- ewaluacyjną.

Komitet uprawniony jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji gminy Głogów.

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany w terminie do 3 miesięcy od dnia podjęcia uchwały przyjmującej do realizacji Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głogów.

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORING I EWALUACJA GPR DLA GMINY GŁOGÓW

Proces monitorowania jest jednym z kluczowych elementów procesu zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji. Celem monitoringu jest prawidłowa i efektywna realizacja założeń GPR, dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych oraz ocenę tego procesu, a także określenie występujących trudności lub niezgodności.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzony przez Urząd Gminy Głogów w zakresie realizacji poszczególnych projektów. Za monitoring całości procesu będzie odpowiedzialny powołany Komitet Rewitalizacji. Jego zadaniem będzie bieżący monitoring, polegający na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów oraz realizacji całego Programu, a także sprawdzanie czy wdrażane projekty są zgodne z wcześniejszymi celami i założeniami Programu. Ponadto jednostka ta będzie również odpowiedzialna za:

- ❖ sporządzenie co najmniej dwóch raportów z realizacji dokumentu, a następnie przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy,
- ❖ opublikowanie opracowanych wyników sprawozdań na stronie internetowej Urzędu Gminy Głogów, stronie projektu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w Gminie Głogów będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi nam efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Zakłada się, że przynajmniej raz w roku powinien być dokonywany monitoring problemów społecznych nad przebiegiem działań rewitalizacyjnych. Równoległe, monitoringiem objęte będą także uwarunkowania i zmiany jakie zachodzą w całej gminie i otoczeniu. Zmiany te wpływają na przebieg procesów rewitalizacyjnych, tj. uwarunkowania w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, w obszarze subregionalnym i regionalnym.

Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów będą monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu. Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów zostanie wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych inwestycji, będzie możliwa ocena ich skuteczności. Ponadto będzie możliwe

oszacowanie zagrożeń oraz szans inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowił doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu.

Tabela 13. Wzór karty monitoringu projektu GPR (źródło: opracowanie własne)

Nazwa projektu		
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku		
Data rozpoczęcia realizacji:		
Data zakończenia realizacji:		
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Monitoring jest procesem ciągłym i realizowany będzie od początku wdrażania zapisów programu rewitalizacji, aż do jego zakończenia, a część danych monitoringowych zbierana i sprawozdawana będzie także po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji. Dane zbierane będą w cyklach rocznych oraz w miarę ich dostępności. Kolejne raporty monitoringu przygotowywane będą w latach 2018, 2020, 2022 i 2023.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga nadzoru nad postępem prac oraz oceny podejmowanych działań. Istotną rolę w tym procesie pełni ewaluacja. Pozwala ona na obiektywną ocenę podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego działań. Dostarcza informacji zwrotnych o efektach realizowanych przedsięwzięć, dzięki czemu umożliwia zwiększenie ich skuteczności i efektywności.

Zadaniem ewaluacji jest ocena wartości i jakości działań podejmowanych przez Gminę oraz interesariuszy procesu rewitalizacji oraz zweryfikowanie trafności założeń, na których oparte zostały projekty i działania rewitalizacyjne.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

Ewaluacji można dokonywać na różnych etapach:

- ex-ante – przed wdrożeniem programu rewitalizacji, w celu stworzenia bazy, do której porównywane będą wyniki ewaluacji po zakończeniu przedsięwzięcia;
- on-going – w trakcie wdrażania programu rewitalizacji, na zakończenie poszczególnych etapów, niosących za sobą pewne wyniki;
- ex-post – po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji, a zatem typowa ocena dokonywana na zakończenie projektu, służąca wskazaniu wyników programu;
- ad hoc – okolicznościowo, doraźnie – dokonywana we wcześniej nieprzewidywanych momentach, realizowana wskutek nagłej potrzeby.

Kryterium	Uszczegółowienie	Przykładowe pytania ewaluacyjne
Trafność	Ocena adekwatności planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań, które zostały zidentyfikowane w diagnozie.	<ul style="list-style-type: none"> ● Czy cele odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom obszaru rewitalizacji? ● Czy działania odnoszą się do problemów i zjawisk kryzysowych identyfikowanych w obszarze rewitalizacji?
Skuteczność	Ocena stopnia realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, zaangażowanych instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty.	<ul style="list-style-type: none"> ● Czy cele programu rewitalizacji zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte? ● Jakie są sukcesy podejmowanych działań rewitalizacyjnych? ● Czy system zarządzania i wdrażania okazał się skuteczny?
Efektywność	Ocena relacji między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi), a osiągniętymi efektami interwencji.	<ul style="list-style-type: none"> ● Czy podobne efekty można było osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów? ● Czy podobne efekty można osiągnąć przy niższych nakładach finansowych?
Użyteczność	Ocena całości rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych – tzw. ubocznych), odnosząc je do wyjściowej sytuacji oraz wyzwań społecznoekonomicznych, które były przedmiotem interwencji.	<ul style="list-style-type: none"> ● Czy pojawiły się pozytywne efekty uboczne? ● Czy interwencja przyczyniła się do rozwiązania lub zminimalizowania?
Trwałość	Ocena ciągłości efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w	<ul style="list-style-type: none"> ● Czy efekty działania rewitalizacyjnego okazały się trwałe w długim okresie?

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY GŁOGÓW

---

perspektywie średnio- i długookresowej (zatem po zakończeniu interwencji – zwykle w 2–3 lata).	<ul style="list-style-type: none"> ● Czy efekty działania rewitalizacyjnego odczuwalne są po jej zakończeniu?
--	--

Metody i techniki badawcze dobierane są przez Komitet Rewitalizacji w oparciu o wybrane kryteria i, przede wszystkim, określony cel badania ewaluacyjnego. Każda ewaluacja mimo pewnych standardów metodycznych wymaga modyfikacji i dostosowywania metodyki do stawianych pytań i przedmiotów badania.

Pierwszym etapem dla Gminnego Programu Rewitalizacji będzie ewaluacja on-going realizowana po kolejnych okresach raportowania monitoringu (2020 r.). Po 3 latach realizacji programu rewitalizacji (on-going) konieczne jest badanie i ocena poziomu realizacji celów programu oraz wskazanie czynników negatywnych i pozytywnych, wpływających na osiągnięty poziom jego realizacji. Wykonana ewaluacja on-going ma pomóc w dokonaniu ewentualnych korekt, które wzmocnią końcowe efekty realizacji programu rewitalizacji. Cykl ewaluacji uzależniony powinien być od potrzeb, tzn. dokonuje się ewaluacji programu rewitalizacji w tych obszarach, które mają poważne problemy z wdrażaniem (sygnalizowane przez wyniki monitoringu). Ewaluacja ta skoncentrowana jest na doraźnych problemach i barierach we wdrażaniu programu rewitalizacji, stąd też jej zakres jest węższy niż ewaluacji ex-post. Polega ona na diagnozie problemów wdrażania i ich przyczyn oraz ma zidentyfikować mechanizmy mogące poprawić płynność wdrażania programu rewitalizacji.

Jeżeli na etapie ewaluacji okaże się, że z jakichś powodów cele nie zostały osiągnięte za pomocą zaplanowanych do realizacji działań, wówczas należy rozważyć aktualizację GPR. Aktualizacja może polegać zarówno na wyznaczeniu nowych celów oraz nowych wskaźników monitoringu, jak i przedstawieniu nowych projektów rewitalizacyjnych, które pomogą osiągnąć założone dotychczas cele. Każdorazowo Aktualizacja GPR powinna zostać przedstawiona do zatwierdzenia w drodze uchwały Radzie Gminy.

W celu monitorowania i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji, co roku będą pozyskiwane dane w zakresie zdiagnozowanych problemów. W 2021 roku, czyli na półmetku obowiązywania dokumentu, zostanie opracowane sprawozdanie z realizacji założeń GPR. Jeżeli sprawozdanie wykaże ryzyko nieosiągnięcia założonych celów konieczna będzie Aktualizacja GPR (w 2021 roku). Aktualizacji GPR dokonywać można częściej, np. w momencie pojawienia się nowych działań rewitalizacyjnych, które będą odpowiedzią na zdiagnozowane na obszarach rewitalizacji problemy. Na koniec obowiązywania

GPR, to jest w 2026 roku konieczna jest kolejna Aktualizacja opracowania. Każdorazowo Aktualizacja GPR powinna zostać przedstawiona do zatwierdzenia w drodze uchwały Radzie Gminy.

Po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji wykonana powinna zostać ewaluacja ex-post. Jej rolą jest podsumowanie krótko- i długofalowych efektów działań, wyciągnięcie wniosków, a przede wszystkim sformułowanie rekomendacji, które posłużą do przygotowania następnych działań i projektów.

11. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

11.1 SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Głogów na lata 2016-2023 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz.U. 2017 poz. 1023).

11.2 NIEZBĘDNE ZMIANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Treść Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów jest spójna zarówno z prowadzoną polityką przestrzenną Gminy, jak również aktualnie obowiązującym oraz aktualizowanym prawem miejscowym w tym zakresie. Zapisy niniejszego dokumentu nie narzucają konieczności zmiany dokumentów planistycznych Gminy Głogów.

11.3 NIEZBĘDNE ZMIANY W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Treść Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głogów jest spójna zarówno z prowadzoną polityką przestrzenną Gminy, jak również aktualnie obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zapisy niniejszego dokumentu nie powodują konieczności zmiany dokumentów planistycznych Gminy Głogów.

12. STRESZCZENIE NIETECHNICZNE OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Wrocławiu oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Wrocławiu w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Wrocławiu oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Wrocławiu zajęli stanowisko, iż dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a zatem nie wymaga przeprowadzenia procedury, o której mowa w dziale IV pt. „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko” ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405).